

• ૐ પરમાત્મને નમઃ •

• શ્રી

ઉપદેશ સહસ્રાવલી

અર્થવા

સત્પુરુષોની બોધજનક વાણી.

સંમહ કરી અધિકારી જનોને ભેટ અર્થ
નિના મુલ્ય આપવા હપાવી
પ્રસિદ્ધ કરનાર

શ્રેષ્ઠ હામોદર ઠાકરસી મુનશી
ધર્મપત્ની બાઈ નાથીબાઈ.

મુ'બઈ વર્તમાન પ્રેસમાં છાપ્યું.

અંદાજાડી, નંબર-૧૪૧.

છપી શને, ૧૯૦૨.

હિંમત અમુલ્ય.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય
અમદાવાદ
ગુજરાતી કૌપીરાઈ-સંગ્રહ
૬૮૫

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૌપીરાઈ-વિભાગ]

અનુક્રમાંક

૬૮૫

વર્ગિક

પુસ્તકનું નામ

ગુજરાતી કૌપીરાઈ-સંગ્રહ

વિષય

૮૪૫૨:૬૨, ૪૫૨

ૐ પરમાત્મને નમઃ

શ્રીમણેશાયનમઃ

સવૈયા.

પ્રભુ પક્ષમેં દ્રવ્ય જે ભાંતિ લગે, ધનહું
ધનહું તિનકે ધનકું

હરિનામ વિસારી કે નાચ નચે, જખ પ્રેમ
કથા ન રૂચે ઉનકું;

મરદંગ કહે ધિકહે ધિકહે, તખ તાલ કહે
કિનકું કિનકું;

જખ હાથ પ્રસારી કહે ગુણકા, ધનકું ધનકું
ધનકું ધનકું.

ગજ કારન તારનસે ગુનીકા, પ્રહલાદકો
કાજ કહા ન કિયો

વિષ મેર દીઠ વિપયા જે કરી, ચંદ્રહાસકો
રાજ વિલાસ દિયો;

એ ભારિથમેં ગજધંટ તરે, ચિરીયાંકે બચાં કું
બચાય લિયો,

મન કાહે કું શોચ કરે ભરમેં, દિનાનાથ
અનાથનકો તકિયો.

દશ માસ રહ્યો જખ ગર્ભ મહીં, તખસે પ્રભુસે
તુમ કૌલ કિયા,

મૈ બાહર વૈ હરિ ભક્તિ કરું, તેહિ કારન
તેહિ નિકાલ દિયા;

ઇત આય જગતમેં ભૂલ ગયે, તેહિ કારન
લોક ભયે દુઃખિયા;

કવિ દીહલ મન ચેત કરો, ભજ રામ સિયા
જિન જન્મ દિયા.

૧

૨

૩

કવિત.

ઉકતી ઉપાધ એતી ઉમર ગમાઈ કહ્યું,
 કીની ન કમાઈ કામ ભયો ન ભલાઈ કો;
 ઐથી જળ આઈ તળ કોન હે સહાય ભાઈ,
 રાઈ ભર કહ્યું ન બસાઈ ઠકુરાઈ કો;
 ઇહાં તો સદાઈ ધામ ધૂમકી ચલાઈપર,
 ઉહાં તો નહિ હૈ ભાઈ રાજ પોપાંખાઈ કો.

૪

ગંગ તરંગ પ્રવાહ ચલે ઓર, કુપકો નીર
 પીઓ ન પીઓ;
 અળખ દૃઢે રઘુનાથ બસે તો, ઓરકો નામ
 લીઓ ન લીઓ;
 કર્મ સંજોગ સુપાત્ર મિલે તો, કુપાત્ર કો દાન
 દીઓ ન દીઓ;

કવિ ગંગ કહે સુન શાહ અકબ્બર, મુરખ
 મિત્ર કીઓ ન કીઓ.

૫

તારાકી ભેતમેં ચંદ્ર છુપે નહીં, સુર છુપે નહિં
 બાદલ છાયો;
 રાંત ચડ્યો રજપુત છુપે નહિં, દાતા છુપે
 નહિ માગન આયો;
 ચંચલ નારકો નેન છુપે નહિં, પ્રીત છુપે નહિં
 પૂઠ દેખાયો;

કવિ ગંગ કહે સુન શાહ અકબ્બર, કર્મ છુપે
 નહિં ભભૂત લગાયો.

૬

દોહરા.

અણુ ઘટતી ઇચ્છા કરે અણુ દીઠિ કરે બાત;
 કહે ઠાકુર સુન ઠક્કરા એહિ મુરખકી જાત.

૭

- નામ રહતાં ઠાકરાં નાણાં નહિં રહતું;
 કીરતી કેરાં કોટડાં પાડયાં નહિં પડત. ૮
- ધ્યાન કરે કયા હોત હિ જો મન મેલ ન જાય;
 બગ અરૂ મીનિ ધ્યાન ધરિ પશૂ બિચારે ખાય. ૯
- કોટિ વિધન દુઃખમેં સુજન તજે ન હરિકો નામ;
 જૈસે સતિ હુતાસકો ગિને આપનો ધામ. ૧૦
- બચન તજે નહિં સત પુરૂષ તજે પ્રાણુ બરદેશ;
 પ્રાણુ પુત્ર દુહુ પરિ હર્યો બચન હેત અવધેશ. ૧૧
- જનમ લિયો હરિ ભજન કો દિયો વિષયમેં ખાય;
 ગયો લેન પાયો ન ગજ આયો પંગુલ હોય. ૧૨
- હિયમેં હરિ હર્યો નહિં હરત કિયો જહાન;
 જ્યોં નિજમેં મૃગ ભૂલિ મદ ખોજત કિયો
 અજન. ૧૩
- સુરખ ખલકો સાધુ જન ઉપદેશત ન વિચારિ;
 કપિકો દીની શીખ બગ કીન્હો ગેહ ઉભારિ. ૧૪
- ગોલે દીન ગુણુ હીન શ્રમુ નહિં ગરવી ગુણુ પુર;
 છાંડી કેતકિ કુસમકો હરશિર ધરે ધતુર. ૧૫
- જામે બહુ શ્રમ હોય નહિં લોક સબે ફલ વૃંદ;
 જપ તિરથમેં દુઃખ લાલે નહિ ગૃહે ગાવિંદ. ૧૬
- પુરાધીનતા દુઃખમહા સુખ જગમેં સ્વાધીન;
 સુખી રમત શુક વન વિષે કનક પીંજરે દીન. ૧૭
- હોત વૃથા હરિ ભજન બિન જનમ જગત કે
 માંહિં;
 યથા વિપિનમેં કેતકિ શૂલિ શૂલિ જરી જાહિં. ૧૮
- હરિ કરૂણા બિન જગતમેં પુરી પરે ન આશ;
 મૃગ સરિતા પય પાન કરિ ગધ કૌનકિ પ્યાસ. ૧૯
- કલિ પૂજે પાખંડકો રૂચે ન શ્રુતિ આચાર;
 માગધ નટવિટ દાનદે તથા ન દ્વિજ કરિ પ્યાર. ૨૦

- પર નિંદા પર નારિ અરૂ પર દ્રવ્યનકી આશ; ૨૧
 છાંડિ તીનો ખાતકું ભજો એક અવિનાશ.
 નારિ દીપક દેખકે પરતહિ' પુરૂષ પતંગ;
 અતિઆતુર બશ હોમકે આપ જલાવત અંગ. ૨૨
 ચલી પુતલી લુણકી, થાહ સિંધુકો લેખ;
 અનાથ આપ આપે ભય પલટ કહે કો બેન. ૨૩
 સુખ બ્રહ્મા ઇંદ્રાદિકે શ્વાન વિષ્ટાવત ત્યાગ;
 નામ રૂપ સુખ અવનીકે ભૂલ ન ઇત અનુ રાગ. ૨૪
 ભલી કરન લાગે વિલંબ વિલંબ ન બુરે વિચાર;
 ભવન બનાવત દિન લગે હાહુત લગે નવાર. ૨૫
 સુખ સજ્જનકે મિલનકો દુર્જન મિલે જણાય;
 જાને ઉખ મીઠાશકો જખં મુખ નીખ ચખાય. ૨૬
 દોષક ભેખકે આસરે જાતિ વરણ છિપ જાત;
 જ્યૌ હાથીકે પાવમેં સખકો પાવ સમાત. ૨૭
 મહિમા ચરન સરોજકિ ઇક સુખ હિ ન જાય;
 અહસઠ તીરથ નિત વસે બ્રાહ્મણ કે પદ આય. ૨૮
 મેં મેરી મમતા મિટે સંશય રહે ન કોઈ;
 અંબુજ ચરણહી દયાવહીં અંતર શુદ્ધ સખ હોઈ. ૨૯
 સમજો સમજો સખ કહે સમજ્યો કછુ ન જાય;
 સમજુસે સમજુ મિલે તખ કુછ સમજ્યો જાય. ૩૦
 જેસી મીઠી લગતહે ગામ કથાકી ગાથ;
 એસી લાગે હરિ કથા તો તરવો કયો ખાત ? ૩૧
 જેસે શીરતે રહત હે વિવાહ કાજ નરનાર;
 તેઉં ફરે હરી ભક્તિમેં સંગ ફરે ઝિરતાર. ૩૨
 કહા કરીએ કા જોડીએ થોડે જીવન કાજ;
 છાંડિ છાંડિ સખ જાતહે દેહ ગેહ ધન રાજ. ૩૩
 સજ્જન સંપત્તિ પાયકે બડા ન કીજે ચિત્ત;
 અહો નિશિ સંભારીએ હરિ અરિ અપનો ચિંત. ૩૪

હરિ સમૈરે પાતક જુદે મિત્ર હરે નિજ પીર;
અરિ સમરે મેં તીનુ ગુણ બુદ્ધિ પરાક્રમ ધીર. ૩૫
કોંટિ જનમકે પુણ્ય જળ ઉદય હોત એક રંગ;
ધુટત મનકી મલિનતા અરૂ ભાવત સતસંગ. ૩૬

(સાખી.)

સત્ય વચન આધિનતા, પર સ્ત્રી માત સમાન;
એટલું કરતાં હરિ ના મીલે, તો તુલશીદાસ
જમાન. • ૩૭

તુલશી એ સંસારમે, ભાત ભાતકે લોક;
સખસે હીલી મીલી રહીએ, નદી નાવ સંજોગ. ૩૮

કહાં કાશી કહાં કાશ્મીર, ખુરાસાન ગુજરાત;
તુલશી એસે જીવકું, પ્રારબ્ધ લે જાત. ૩૯

ઉંચા કુલ કીસ કામકા, જ્યાં નહી હરિકો નામ;
તુલશી સુપચ ભલો, જીસ મુખ હરિકો નામ. ૪૦

તુલશી પંછી પીનેસે, ઘટે ન સરિતા નીર;
ધર્મે કીએ ધન ના ઘટે, સહાય કરે રઘુવીર. ૪૧

તુલશી ગરીબ ન સતાવીએ, ખુરી ગરી-
બકી હાય;

ચુવા દોરકે ચામસે, લોહા ભરમ હો જાય. ૪૨
રામ નામ સખ કોઈ કહે, ઠગ ઠાકોર ચોર ચોર;

વિન પ્રેમ રીઝે નહીં, તુલશી નંદકીશોર. ૪૩
તુલશી નીચે જનસે, બને ન ઉંચો કામ;

મઠત નગારા ના બને, ચુવા કરે ચામ. ૪૪
તુલશી તલપ ન છોડીએ, નીરચે લીજે નામ;

મનુષ્ય મજુરી દેતહે કયું રખેગો રામ. ૪૫
તુલશી તખમેં જાનીયો, બડો ગરીબ નીવાજ;

મોતી કણ મોંઘા કીયા, સોંઘા કીયા અનાજ. ૪૬

તુલશી સમયવહીંગીયો, જાણ્યાં નહીં જુગદીશ;
જનની જણતાં નાડ કટી, તેં ક્યું ન કાટયો
શીશ. ૪૦

એક ઘડી આધી ઘડી, આધીમે પણ આધ;
તુલશી સંગત સાધકી, કટે કોટી અપરાધ. ૪૮
ચલતી ચકી દેખકે, દીયા કબીરા રોય;
દો પડ ભીતર આયકે, સાબીત રહા ન કોય. ૪૯
ચલતી ચકીમે પીસાતે, તુલશી કહે સખ લોક;
કોઈ વીરલા સંત રહે ગયા, પરિશ્રમ કીલકી
ઓર. ૫૦

દયા ધર્મકો મુળ હે, પાપ મુળ અભિમાન;
તુલશી દયા નિ છાંડીયે, જખલગ ઘટમેં પ્રાણ. ૫૧
આવ નહીં આદર નહીં, નહી નેનનમે નેહ;
તુલશી વા ધર ન જાઈએ, મર કંચન વરસે મેહ. ૫૨
આવ હુય આદર હુય, હુય નેનનમે નેહ;
તુલશી વા ધર જાઈએ, મર ભાલો વરસે મેહ. ૫૩
તુલશી સીતારામકું, રીઝ ભજે કે ખીજ;
ઉલટા મુલટા વાવીએ, જ્યું ખેતરમેં ખીજ. ૫૪
તુલશી કીડા લીમકા, ચખા ચાહે ખાંડ;
મન ચાહે વૈરાગકું, ધરકું ચાહે રાંડ. ૫૫
તુલશી વશીકર્ણ મંત્ર હે, તજીએ વચન કઠોર;
મીઠી મીઠી બાતહે, વશીકર્ણ નહીં ઓર. ૫૬
કૃષ્ણ કૃષ્ણ સખી કહે, અભેદ્યાકે સખ કોઈ;
તુલશી બ્રજમે આયકે, ક્યા રામસે ખેર હોઈ. ૫૭
મોર મુગટ નીચે ધરો, કીટ મુગટ ધરો શીશ;
ધનુષ્ય બાણ હસ્તક ધરો, તો તુલશી નામે
શીશ. ૫૮

કહા કહુંછળી આજકો, ભલે ખીરાજો નાથ;
 તુલશી મસ્તક જળ નમે ધનુષ બાણ લો હાથ. ૫૯
 કીત મોરલી કીત ચંદ્રીકા, કીત ગોપીઅનકો
 સાથ;

અપને ભક્તકે કારણે શ્રી કૃષ્ણ ભયે રધુનાથ. ૬૦
 તુલશી મટે નહીં મોહતમ, કોટી કરો ગુણ આમ;
 દ્વદય કમલ ધ્રુલે નહીં, બીન રધુકુલ રધુરામ. ૬૧
 સતીઆ સત નવ છોડીએ, સત છોડે પત જાય;
 સતકી બાંધી લક્ષ્મી, શીર મીલેગી આય. ૬૨

ચિત્રકોટકે ઘાટપર, ભઝ સનતનકી ભીડ;
 તુલશીદાસ ચંદન ધસે, તીલક કરે રધુવીર. ૬૩
 તુલશી પર ઘર જાયકે, દુઃખ ન કહીએ. રોય;
 ન અપના ભરમ ગુમાઇએ, જો હોની હોય
 સો હોય; ૬૪
 તુલશી તલપ ન કીજીએ, રીજક માત સખી
 સાથ;

કયા રૂઠે જગતસે, કલમ પ્રભુકે હાથ. ૬૫
 તુલશી રેખા કરમકી, કળુ ન મેટે રામ;
 મેઢન સમરથ હય પણ, સમજ કીયો હય કામ. ૬૬
 ન ધન રહે ન જોખન રહે, ન રહે ગામ ને ઠામ;
 તુલશીજગમેં જશ રહે કે કરદે કીસીકો કામ. ૬૭
 પરધન પથ્થર જાણીએ, પર સ્ત્રી માત સમાન.
 એટલું કરતાં હરિના મીલે, તુલશીદાસ જમાન. ૬૮
 સખ સોનાકા નગર બન્યા, પારસ મણકા પોલ;
 તુલશી હરિકી ભક્તિ બીન, જમડા કરે
 ધમરોલ. ૬૯

તુલશી પૂર્વકે પાપસે, હરિ ચર્યા ન સુહાય;
 જેસે તાપકે જોરસે, ભોજનકી રૂચી જાય. ૭૦

- તુલશી જસકે મુખસે, ઘોખે નીકસે રામ; ૭૧
 ઉસકે પાઝિંકી મોજડી મેરે તનકા ચામ.
 રામ નામકો આલશી, ભોજનકો હુશિયાર; ૭૨
 તુલશી એસે નરનકો, વાર વાર ધિકાર.
 તુલશી કહે ઇસ જગતમે, સખસે મીલીએ ધાય; ૭૩
 કયા જાણે કીસ બેસસે, રામચંદ્ર મીલ જાય;
 ખેતર બગડયું તણખલે, સભા બગડી કુડ; ૭૪
 ભક્તિ બગડી લાલચે, જેમ કેસર પડી ધુડ.
 સેજ દીયા સો દુધ ખરાખર, માંગલીયા સો ૭૫
 ખેંચ લીયા સો રકત ખરાખર, ગોરખ બોલે
 વાણી.
 ચાર પહુર ધંધો કરે, ચાર પહુર રહે સોઈ; ૭૬
 રામ નામ ઘડી ના લીયો, મુક્તિ કહાંસે હોઈ.
 મેં કહ્યો ગોપાલ ભજ, મેં ન કહ્યો ગોપાલ; ૭૭
 મેં ન કહ્યો ત્યું તેને કીયો ક્યું ન પડે જંજાલ.
 કનક ઘડ્યો નંગે જડ્યો, ચડ્યો શીશ ગોપાલ; ૭૮
 પ્રકૃતિ સ્વભાવ ના મીટ્યો, અંત પુછકો બાલ.
 મલંગ પડા બજારમેં, દોનું દીનકી ખેર; ૭૯
 ના કાહુસે દોસ્તી, ના કાહુસે વેર.
 કાલ કરંતો આજ કર, આજ કરંતો અખ; ૮૦
 અવસર વીત્યો જાત હે શીર કરેગો કખ.
 સંસારીના ટુકડા, નવ નવ આંગળ દાંત; ૮૧
 ભજન કર્યા થકી પચે, નહીં તો ફાડે આંત.
 સંકટસે સાધુ ભયે, સાધુસે મુનીજન હોય; ૮૨
 ચલા જાવે વૈકુંઠમે, પલા ન પકડે કોય.
 જપ માલા છાપા તિલક, સરે ન એકે કામ; ૮૩
 મન કાચે જાયે વૃથા, સાચે રાચે રામ.

- જયું કાઠું ધુન ખાતું હે, કોઈ ન જાણે પીડ; ૮૪
 યું ચિંતા ચિતમે ભયે, બુધી બલ ઘટતું શરીર.
- જ્ઞાન હી ચોટે પડી, તેમાં સખ કોઈ ખેલો આય ૮૫
 નીરગુણ નીરાકારી જીતે સો લઈ જાય.
- ભક્તિ ખીજ પલટે નહીં, જો જુગ જાય અનંત; ૮૬
 ઉંચ નીચ ધર જન્મલે, તોઉ સંતકો સંત.
- પડે રહે દરબારમે, ઘડા ઘણીકા ખાય; ૮૭
 કબુક લેહેર દરીઆવડી દુઃખ દારીદ્ર મીટ જાય.
- સંસારી નીરવન દુઃખી, રાજા દુઃખી દલ ૮૮
 ભંજતે;
- વૃદ્ધ કાળે વેશ્યા દુઃખી જોગી દુઃખી ધન સંચતે. ૮૯
 માતા તિર્થ પિતા તિર્થ, તિર્થ જેષ ખંઢુઢા,
- વચને વચને ગુરૂ તિર્થ, ઝોર તિર્થ અભ્યાગતા. ૯૦
 રામ નામ સખકોઈ કહે, દશરથ ન કહે કોઈ;
- એકવાર દશરથ કહે, કોટી જન્મ રૂળ હોય. ૯૧
 આવ કહેસો આલીઆ, ખેઠ કહે સો પીર;
- જીસ ધર આદરભાવ નહી, ઉસકા કાટો શીર. ૯૨
 સંત ખડે પરમારથી, શીતળ ઉનકે અંગ;
- તપત બુઝાવે ઝોરકી, દે દે આપનો અંગ. ૯૩
 કાટે તો ખીજે નહીં, સીચે તો નહીં નેહ;
- પથર મારે રૂળ દીઝે, તાપ શીત સખ સેહ. ૯૪
 રામ રૂપીઆ રોકું, ખરચત ખુટત નાહીં;
- લેતે દેતે ના ઘટે, એસી ચીજ કોઈ નાહીં. ૯૫
 રામ જકતકા શેઠીયા, રહે વૈકુંઠકે માંહે;
- નીસ દીન વો હીસાખસે, આપે ઉનકે ત્યાંહે. ૯૬
 કળજુગ સમાન કોઈ જુગ નહીં, જો જપે
- શ્રીરામ લો લાય;

બીજા જુગે મુસ્કીલ મળે કંઈજુગમાં મળે
 જલદી આય. ૯૬
 પડે રહેતી પદમણી, ન લેતી હરીનું નામ; •
 કરણીએ સરજી કુતરી, હુંદે આખું ગામ. ૯૭
 બાલાપનમે હરી ભજે, જગમા રહે ઉદાસ;
 તિર્થ બી આશા કરે, કબી આવેગા દાસ. ૯૮
 રામ ઝરખે બેઠકે, સખકા મુજરા લેત;
 જેસી જનકી ચાકરી, તેસા તીનકું દેત. ૯૯
 રામનામ ઓખદી, ખરી નીતસે ખાય;
 અંગ પીડા વાધે નહીં, મહા રોગ મીટ જાય. ૧૦૦
 રામ નામકી લુટ હે, લુટ શકે તો લુટ;
 અંતકાળ વસ્તાયગો, પ્રાણુ જાયગો છુટ. ૧૦૧
 જનની જણુતો હરિભક્ત જણુ, કાં દાતા કાં ગુર;
 નહીં તો રહેજે વાંઝણી, મત ગુમાવીશ ગુર. ૧૦૨
 ભજે રામ સીતા, જનમ જાતહે બીતા;
 એહી ભાગવત હય, એહીમેં હય ગીતા. ૧૦૩
 રામ નામ શમશેર પકડકે, કૃષ્ણ કટારા ખાંધ લીયા;
 દયા ધર્મકી ઢાલ ખનાવે, જમકા દારા જીત
 લીયા. ૧૦૪
 રામનામ નીજ મંત્ર હે, સતગુર દીયો ખતાય;
 ઓખદ ખાવે પચ રહે, વાકી વેદના મીટ જાય. ૧૦૫
 રામ નામ નીજ મંત્ર હે, રટીયે પ્રેમ લગાય;
 જખ મંગલ ધીરજ ધરે, કોટી વિધન મીટ જાય. ૧૦૬
 સીતા પતિ રઘુનાથકું, નેક નમાયો શીશ;
 લંકા પુરકો બેસણા, શ્યામ કીયો બક્ષીશ. ૧૦૭
 સીતા પતિ રઘુનાથજી, તમ લગ મેરી ઘોડ;
 જેસે કૌઆ ઝાઝકો, ચલન શકત કછુ ઓર. ૧૦૮

સીતા રામકી સાયળી, ધીંગડ મલકો રાજ;°
 સુરત વૈકુંઠ હો ગઘ, સળી રામ પ્રતાપ. ૧૦૯
 સરિયા તખ તરવર ભયા, કાટા તખ ભયા ઝાઝ;
 તારે પણ બોળે નહીં, પ્રભુ બાંહ્ય અહેકી લાજ. ૧૧૦
 રોગી પરમ સેવકા, દરીદ્રી પરમ ત્યાગી;
 કુટીલ નારી પતિવ્રતા, બુઢી વેશ્યા તપશ્વરી. ૧૧૧
 મરૂં તો માયું નહીં, અપના તનકે કાજ;
 પરમારથ કે કારણે, જાયત ન આવે લાજ. ૧૧૨
 મેં જાણ્યું હરિ દુર હયે, હરિ હય દ્વદયા માંહિં;
 આવી ત્રાટી કપટકી, તાસે દીસત નાંહિં. ૧૧૩
 કંચન ત્યાગો સેહેજ હય, સેહેજ ત્રીયાકા નેહ;
 માન બડાઈ ઓર ઈર્ષા, તુલશી દુર્લભ જૈહ. ૧૧૪
 અગન પહીતા રાજ દંડ, ચોર મુશ લેજાય;
 ઇતના દંડ દુનિયા સહે ધર્મ દંડ સહયો ન જાય. ૧૧૫
 કેહેણી મીસરી બાંડુ હે, રહેણી તાતા લોક;
 કેહેણી કેવે રહેણી રખે, એસા વારલા કોક. ૧૧૬
 અભ્યાગતો મુખે ખેતી, વાવંતા કોઈ શુરાનરા;
 તે અમર બીજ ડિગંતાં, લણંતા જુગો જુગા. ૧૧૭
 નાચે કુદે તોડે તાન તેનું દુનિયા રાખે માન;
 ભજન કરે ભાવથી જાણ, તેને ન મળે પુરંધાન. ૧૧૮
 જેસો દીલ હરામસે તેસો હરિસે હોય,
 ચલા જાવે વૈકુંઠમે પલા ન પકડે કોય. ૧૨૦
 મન મરે માયા મરે મરમર જાત શરીર;
 આશા તૃણા ના મરે કહે ગયા દાસ કબીર. ૧૨૧
 જતી જોગી સતી નારી રણ મધ્યે કોઈ શુરવંત,
 ગામ મધ્યે કોઈ ભક્ત જન એ ચારે પૃથ્વીના
 રથંભ, ૧૨૨

- બાના બડા દયાલકા તિલક છાપ ઝોર માલ; ૧૨૩
 કાલુ કહે જમ ડરત હે ભય માને ભોપાલ.
 લેનેકું હર નામ હે દેનેકું અનદાન;
 તરનેકું આધિનતા બુડનેકું અભિમાન. ૧૨૪
 લોભ પાપકો મૂલહે નર્ક મૂલ અભિમાન,
 જો તરનેકું ચાહો તો છોડ લોભ અભિમાન. ૧૨૫
 સાધુ ભુખે ભાવકે ધનકે ભુખે નાહી,
 જો સાધુ ધનકે ભૂખે વોહી સાધુ નાહી. ૧૨૬
 પાણી તો વેહેતા ભલા બાંધ્યા ગંદા હોય,
 સંત તો રમતા ભલા દાગ ન લાગે કોય. ૧૨૭
 કરણી કરે ભેડકી ચલે હંસકી ચાલ,
 પુછડા પકડે સીઆલકા કીસ બીધ ઉતરે પાર. ૧૨૮
 લુચા ન હોય આપણા કુચ ન હોય હીર,
 લીમ ન મીઠા હોય કહે ગયા દાસ કબીર. ૧૨૯
 સંકટસે સાધુ ભયે પુનિ ન ભજે ભગવંત,
 લક્ષ ચારાશી ફીરત હે વીસ્કા નાવે અંત. ૧૩૦
 મુરખકો મુખ બાંબ હે બોલત બચન ભુજંગ,
 તાકો ઔખદ મોન હય વીખ નહીં લાગત
 અંગ. ૧૩૧
 મમ ઇચ્છા સર્વ નાસ્તી દૈવ ઇચ્છા પ્રવર્તતે,
 રાજ કન્યા રાજ દારે ભાલુ બ્રાહ્મણ ભક્ષતે. ૧૩૨
 હરી હીરા કેરી ગઠડી ઘરાક વિના મત ખોલ,
 જખ મીલે હીરાકે પારખુ હીરા લેશે મોઘે મોલ. ૧૩૩
 જ્ઞાનીને જ્ઞાની મળે રસની લૂટા લૂટ;
 અજ્ઞાની જ્ઞાની મળે બડી માથા કૂટ. ૧૩૪
 જ્ઞાનીના ગુરૂ થવું અજ્ઞાનીના દાસ;
 અજ્ઞાની ઉપાડે ઘોકો તો લે જ્ઞાની મોંમાં ઘાસ. ૧૩૫

- બડો બુડાઈ નવ કુરે બડા ન બોલે બોલ; ૧૩૬
હીરા મુખસે ના કહે લાખ હુમારા મોલ.
ચીંતાસે ચતુરાઈ ઘટે દુખસે ઘટે શરીર;
પ્રાપસે ઘટે લક્ષ્મી કહે ગયા દાસ કબીર. ૧૩૭
મન ગયા નો જાને દે મત જાને દે શરીર;
ના ખેંચી કમાન તો કયા લગેગા તીર. ૧૩૮
કબીર કહે કે એહી જગ જેસી અંધી ગાય;
વછડા થા સો મર ગયા જુઠી ચામ ચટાય. ૧૩૯
ભરથ અપની જનની તણ પિતા તજે પ્રહલાદ;
વિભિષણ અપના ભાઈ તજે શ્રી રામકે કાજ. ૧૪૦
માલા બનાઈ કાષ્ટકી બીચમે ડાલા સૂત;
માલા બીચારી કયા કરે જપને વાલા કૂપૂત. ૧૪૧
કયા કહુ રઘુનાથણ સખ કરમકો ખેલ;
વિભિષણકું લંક દી હનુમાનકું તેલ. ૧૪૨
કામીકા ગુર કામ હે લોભીકા ગુર દામ;
કબીરાકા ગુર સંત હે સો સંતનકા ગુર રામ. ૧૪૩
કબીર કહે કનક કામની દાનો વિકટ બડી જાલ;
જાતે હે હુરી મીલનકું તો બીચમે ડાલે સાલ. ૧૪૪
માયા બડી ચારટી ફાંસ બેઠી હે વાટ;
નિરગતસે ફાંસ પડે કબીરા ગયે કાટ. ૧૪૫
સજ્જનસે દુર્જન ભલે કે પરનિંદા કરત;
દુર્જનકું ઉધારત આપે નરક પડત. ૧૪૬
બ્રાહ્મણ ભયે તો કયા ભયે ગલેમે ડાલા સૂત;
આત્મજ્ઞાનકી બબર નહીં ભયે રમશાનકા
ભૂત. ૧૪૭
કપટી કે મન કપટ બસે શુરકે મન સંત્રામ;
લોભી કે મન ધન બસે કબીરા કે મન રામ. ૧૪૮
પરનારી ઝેરી છુરી મત લગાવો અંગ;

- દશ શીશ રાવણ કે ગયે પરનારી કે સંગ, ૧૪૯
પરનારી પ્રસન ભઈ દે ન શકત કછુ ઓર;
મુત્ર પાત્રબ્યાગે ધરે એહી નરકકો ઠાર. ૧૫૦
- ચંદન પડા ચમાર ધર નીત ઉઠકૂટે ચામ;
ચંદન બીચારા કયા કરે પડા નીચસે હામ. ૧૫૧
- પાણી તો બંધા ભલા જો કુછ ઉંડા હોય;
સાંત તો બેઠા ભલા જો કુચ્છ પરમાર્થ હોય. ૧૫૨
- સજજનસે સજજન મીલે તો હોવે દા દા બાત;
ગંધસે ગંધા મીલે તો આવે દા દા લાત. ૧૫૩
- મરના મરના સૌ કહે મરી ન જાણે કોય;
જો મરનેકું જાણે તો ફીર ન મરના હોય. ૧૫૪
- કળીરા કહ્યું મેં હર ભણું મુવે મુક્તિ પાઉં;
દાનું હાથમે મોઢક હય મન માને સૌ આઉં. ૧૫૫
- રામ નામ લીયા ઉસીને ખુબ કામ કીયા;
રામકું વીચારેગા તો જીતી જાજી હારેગા. ૧૫૬
- કળીરા કોઠી કાઢકી ચાક્રેર લાગી અંગાર;
માંહે પડયા સૌ ઉગર્યા જલ ગયા દેખનહાર. ૧૫૭
- સતો ગુણમે મુખ વધતહે કામ રજો ગુણ હોય;
અલસાને તમે ગુણ વધત રહત જ્ઞાન સખ બોય. ૧૫૮
- મનકી જાણે દીલકી જાણે જાણે ચીતકી ચોરી;
ઉનસેં કયું છીપાઈએ જીરકે હાથમે દોરી. ૧૫૯
- ધન્ય ભોમી ધન્ય ગામતે જ્યાં સાંત ખિરાજે આઈ;
સખી ભુમી પાવન કરે હીલી મીલી હરિ જશ ૧૬૦
ગાઈ.
- અજગર કરે ન ચાકરી પાંછી કરે ન કામ;
દાસ મલુકા યું કહે સખકા દાતા રામ. ૧૬૧
- ચકી ચકી સખ કહે માની (ખીલડા) ન કહે કોઈ;
જો માનીસે લગ રહે તો આલ ન ખીંકા હોય. ૧૬૨

રામ ભજો તો અખ ભજો ફીર ભજો, કમ;°
 હરિઅલ હરિઅલ રૂંખડે ઇંધણ હો ગયે સખ. ૧૬૩
 પેથી સો થાથી બની પંડીત બને ન કેળ;°
 અઢાં અક્ષર પ્રેમકે પડસો પંડીત હોય. ૧૬૪
 હરિ ભજવો હક બોલવો દાનો બાત અવલ;
 તુળશી વાકો રહેત હો આઠો પહર અમલ. ૧૬૫
 હરિ આવ્યો હરિ બોલીઓ હરી ગયો હરિકે
 પાસ;
 હરિ હરિમે મીલ ગયો તો હરિ ભયો ઉદાસ. ૧૬૬
 અરધા અંદા ઉગીયા અરધા ઘોડેકી નાલ;
 અરધી ગુરૂકી પાવડી તો ચોથા અરધા ગાઓ. ૧૬૭
 કબીર કહે ન રાચીએ ભાણે બેસી ભાવ;
 પેટમેસે પીછા કાઢે એસા મેરા નાથ. ૧૬૮
 તુજે બીરાની કયા પડી તું અપની નીવેડ;
 તેરી ઝાઝ દરિઆવમેં કુબે નહીં તો બેડ. ૧૬૯
 જાકે બોલે બંધ નહીં મરમ નહીં મન માંય;
 તાંકે સંગ ન કીજીએ છોડ ચલે બનમાંય. ૧૭૦
 જો જામે નીસદીન બસે સો તામે પરવીન;
 સરિતા ગજકું લે ચલી ઉલટા ચાલે મીન. ૧૭૧
 સાહેબકા ઘર દુર હય જેસી લંબી બજુર;
 ચંડે તેર ચાબે પ્રેમ રસ ગીરે તો ચખના ચુર. ૧૭૨
 પશુકી તો પનિયા ભઈ નરકો કછુ ન હોય;
 નર જો કે કરણી કરે તો નરકો નારાયણ હોય. ૧૭૩
 કહેતે સો કરતે નહીં મુખકે બંડે લખાડ;
 કાળા મુખ લે જાઇંગે સાહેબકે દરબાર. ૧૭૪
 જીતને તારે ગગનમે ઉતને શત્રુ હોય;
 કપા હોય શ્રી રામકી તો બાલ ન ઉખાડે કોય. ૧૭૫
 આશા તો રામ નામકી દુજ આશ નિરાશ;

નદી કીનારે ઘર કરે કદી ન મારે પ્યાશ. ૧૭૬
 કંઈ કરણી કંઈ કરમ ગતિ કંઈ પુર્વકી નેક;
 પુણ્ય ભાગ્ય કબીરકો જો પીયુ ધાર્યા અલેક. ૧૭૭
 કબીર સુલ પર ઘર કરે જમકો કરે સુંગાર;
 કાલખી ઉસીકું ક્યા કરે જો અષ્ટ પહર હુશિવાર. ૧૭૮
 (કબીર સાહેબ મરતી વખત.)

આજ હમારા કુચ હુય જમડા મેરા ગુલામ;
 નગારા હુવા સંતકા વૈકુંઠ હુવા મુકામ. ૧૭૯
 મનકો કહે ન કીજીએ મન જ્યાં ત્યાં લે જાય;
 પણ મનકો એસો મારીએ કે દુક દુક હો જાય. ૧૮૦
 લક્ષ્મી કહે મેં નીત્ય નવી કેની ન પુરી આશ;
 કીતને સીંહામન ચઢ ગયે કીતને ગયે નીરાશ. ૧૮૧
 સાહેબ કે દરબાર મેં સાચેકું શીરપાવ;
 જુઠા તમાચા ખાયગા ક્યા રંક ક્યા રાચો. ૧૮૨
 નદી સમાન નહીં કોઈ જલા ખંધુ સમાન
 નહીં કોઈ ખલા;
 સુરજ સમાન નહીં કોઈ તેજે સ્ત્રી સમાન નહીં
 કોઈ હેજો. ૧૮૩

મેઘ સમાન નહીં કોઈ જલા આપ સમાન
 નહીં કોઈ ખલા;
 નેણ સમાન નહીં કોઈ તેજે અન સમાન નહીં
 કોઈ હેજો. ૧૮૪

ઢાર ઘડતાં મનુષ્ય ઘડ્યો ભુલ્યો શીંગને પુંછ;
 તુળશી હરિકી ભક્તિખીન ધીક દાઢી ધીક
 મુંછ. ૧૮૫

તુળશી કહે મેં પારખ્યું પરખ્યા રામ રતન;
 જપ તપ તીરથ કાચમણી ત્યાં નહીં માન્યું
 મન. ૧૮૬

- તુળશી તુળશી સખં કોઈ કહે તુળશી બનકા ધાસ;
કૃપા ભઈ રૂગનાથકી હો ગયે તુળશીદાસ. ૧૮૭
- તુળશી એક દીન વોહીયે મીલે ન મંગે ચુન;
કૃપા ભઈ રૂગનાથકી હો ગઈ લુચી બુન. ૧૮૮
- તુળશી વાહાં ન જામ્યે જયાં ન કહે કે આઓ,
ધાસ બરાબર જાનીએ કયા રાજા કયા રાઓ. ૧૮૯
- અર્થ અર્થસે દ્રવ્ય હુય ઉદય અસ્તસે રાજ;
તુળશી એક દીન મર્ણ હુય આવે કોને કાજ. ૧૯૦
- આદી અંત આધ નહીં અંત સંગ નહી જાય;
બીચ ભઈ બીચે ગઈ તુળશી ઝંખે બલાય. ૧૯૧
- તુળશી એ સંસારમે સખી ભક્ત બન જાઈ;
નર્ક કુંડ ખાલી પડે વૈકુંઠ કહાં સમાઈ. ૧૯૨
- રામનગર હે રામકા બસે ગંગકે તીર;
અજોધ્યા નગરી રામકી ચોકી હનુમત વીર. ૧૯૩
- તુળશી જહાં વિવેક નહીં તહાં ન કરીએ ખાત;
સત શબ્દ એક હે કરકર કપુર કપાસ. ૧૯૪
- આભ બેરણ બાદુલી જલ વેરણ સેવાલ;
પુરૂષ બેરણ નીંદરા મચ્છા વેરણ જલ. ૧૯૫
- અગ માતંગ પતંગ અંગ પંચમ મીન હુલાશ;
પાંચે વિષકે ભોગસે ભયો પાંચકો નાશ. ૧૯૬
- શ્વેતિ શ્વાસમે રામ ભજ મીથ્યા શ્વાસ મત ખોય;
ના જાણું એ શ્વાસકી આવન શીર નહીં હોય. ૧૯૭
- કકા કેવળ બ્રહ્મ હે બબ્બા બીજ શરીર;
રરા સખસે રમ રહયા તાકા નામ કખીર. ૧૯૮
- તત્વ શ્વાસકી કર સમરણી અજ પાકો કર જાપ;
પરમ તત્વકો ધ્યાન ધર સોહાં આપો આપ. ૧૯૯
- જ્ઞાન કથે સો પુત હમારા કથની કથેસો જ્ઞાતી;
રાહસે રહે સો ગુર હમારા હમરહે ઉનકે સાથી. ૨૦૦

જીરું રાખે રામ કૃપાળુ ઉરું ન મારે કોઈ;
ઉસપર દુન્યા ઉલટે તોખી કંજુ ન હોય. ૨૦૧

હરિ ભક્તિમે ત્રીન ગુણ હર કોઈ લાંગે પાય;
ખાનેકું મીરદાન મીલે આખર વૈકુંઠ જાય. ૨૦૨

સુરતીસે કીરતી બડી બીન પંખ ઉડ જાય;
એસી લક્ષ્મી દાતાકી ત્રીન લોક ફીર જાય. ૨૦૩

સજ્જનસે સજ્જન મીલે જયું ચંદનમે કપુર;
દુરિજનકું દુરિજન મીલે જયું ભાંગમે ધતુર. ૨૦૪

બડો બડાઈ નવ સજે આછનકું ઉતપાત;
કયા વિખણકી મહિમા ઘટી જો બ્રગુને મારી
લાત. ૨૦૫

વચન નહીં વિદ્યા નહીં નહીં મુખમે હરિ નામ;
સો મુખમે દીશા પ્રેરે સખી ગામકે ગામ. ૨૦૬

પુર્વકે લોક ચાહતેથે ન્યાય ધર્મ હરિ નામ;
અખકે લોક ચાહતે હય કામની ચુગલી દામ. ૨૦૭

હરિ દાસનકું ત્રીશ કોશ આર પંડીતકું વીશ;
સાધુકે દૃઢ્યમે ખસે સંતનકું ચર્ણ શીશ. ૨૦૮

આયા હય સો જાયગા રાજ રંક ફકીર;
કીતને સીંહાસન ચડ બેઠે કીતને પહુને જંજીર. ૨૦૯

તન વાડી મન કેવડા સચી અમૃત વેણ;
પ્રાણ પુરૂષકે બાગમે અજબ ફુલે દો નેન. ૨૧૦

કબીરા કહે મે ટેક ગ્રહી ગ્રહી શકે નહીં કોય;
પલ ભર વિસરું રામકું તો ગુરૂ હૃદ્યા મોઝે હોય. ૨૧૧

ચલના ભલા ન કોસકા દોહીતા ભલી ન એક;
મંગના ભલા ન બાપસે જો પ્રભુ રાખે ટેક. ૨૧૨

પાવ પલકી ખખર નહીં કરે કલકી ખાત;
જીવકે પર જમ ફિરતહે જયું તેતરપર બાજ. ૨૧૩

પાપીસે જન હોતહું પાપીસે ધન જાત;
 વરસ બારમે તેરમે જડા મુળસે જાત. ૨૧૪
 દુઃખમે સખ હરિકો ભજે સુખમે ભજે ન કોય;
 જો સુખમે હરિકો ભજે તો દુઃખ કાંહેકો હોય. ૨૧૫
 જાકો જાકી લગન હે વાહી વાકે રામ;
 જખ રામ રૂમમે રમ રહ્યો તો શીર કયા
 કીસુસે કામ. ૨૧૬
 જખ બીગડે જખ ચતુર નર કયા બીગડેગા કુડ;
 છાશ બીચારી કયા બીગડે જખ બીગડે જખ દુધ. ૨૧૭
 જો મતિ પીછલ સાંભરે સો મતિ આગે હોય;
 રામ કહે લક્ષ્મણકો તો કારજ ન બીણસે કોય. ૨૧૮
 હોનાર હીરદે બસે ભૂલ જાય સખી શુદ્ધ;
 જેસી જનકી ભાવના વેસી શુદ્ધ બુદ્ધ. ૨૧૯
 હલદી તજે ન જહીં ખટરસ તજે ન આમ;
 અસલી તો અવગુણ તજે ગુણકો તજે ગુલામ. ૨૨૦
 આગ લગી બન ખંડમે જલ જલ પડે અંગાર;
 જો નય હોતે સંત તો જલ મરતા સંસાર. ૨૨૧
 સુખીઓ સખ સંસાર ખાવે ઓર સોવે;
 દુખીઓ દાસ કબીર ગાવે ઓર રોવે. ૨૨૨
 કબીરા તેરી કુંપડી ગલકટોકે પાસ;
 કરેગા સૌ ભરેગા તું કયું હોય ઉદાસ. ૨૨૩
 કબીરા પુકારી યું કહે શોધો આપ શરીર;
 પાંચે ઈંદ્રી વશ કરો તો આપે દાસ કબીર. ૨૨૪
 કબીરા ખડા બજારમે લીએ લો કાઠી હાથ;
 જો ઘર પુકે અપના સો ચલે હમારે સાથ. ૨૨૫
 અતિ ભલા નહીં બોલના અતિ ભલા નહીં ચુપ;
 અતિ ભલા નહીં ખરસના અતિ ભલા
 નહીં ધુપ. ૨૨૬

ધીરે-ધીરે રાવતા ધીરે સખી કુંહ હોય;
 માલી સીચે સોંધડા રૂતવિના કુંહ નવ હોય. ૨૨૭
 ઓછે નરકે પેટમે રહે ન મોટી ખાત;
 પાવ શેરકે પાત્રમે કયસે શેર સમાત. ૨૨૮
 ભર્યા સો છલકે નહીં છલકે સોહી આધા;
 ઘોડા તો ભૂકે નહીં ભૂકે સોહી ગધા. ૨૨૯
 નારી પુછત નરકું તુમ કાયસે બદન મલીન;
 કયા ગાંઠસે ગીર પડો કયા કીસીકું દીન. ૨૩૦
 નહીં ગાંઠસે ગરથ પડ્યો નહીં કીસીકું દીન;
 દેતે દીઠે દાતારકું તેસે ભયો મલીન. ૨૩૧
 ભક્તિ એસી કીજીએ જેસો ટંકણ ખાર;
 આપ જલે પર રીઝવે ભાંગ્યાં સાંધે હાડ. ૨૩૨
 ઘર બાળે ઘર ઉગરે ઘર રાખ્યે ઘર જાય;
 એક અચંબા એસા દેખા જો સમા કાળકું ખાય. ૨૩૩
 સાંધ મેરા બનીયા વણજ કરે વેપાર;
 બીન ડાંડી બીન તાકડી તોળે સખ સંસાર. ૨૩૪
 મોહુ નદી વિકાળ હુય કોઈ ન ઉતરે પાર;
 જો ઉતર તે પાર સો રહે વૈકુંઠ મોઝાર. ૨૩૫
 સાચે શ્રાપ ન લાગીએ સાચે શ્રાપ ન ખાય;
 સાચે સાચે મીલ રહે સાચે સતગુરુ સહાય. ૨૩૬
 મનકે હારે હાર હુય ચોર મનકે જીતે જીત;
 પરિશ્રમ જો પામીયે મન દૃઢયા પ્રતીત. ૨૩૭
 રામ નામ કે કારણે સખ ધન ડાલ્યો ખોય;
 મુરખ જણે ગીર પડ્યો દીન દીન દુણા હોય. ૨૩૮
 રામ નામ સખ કોઈ કહે ઠગ ઠાકોર ને ચોર;
 ધ્રુ પ્રહલાદ જો તર ગયે વોહી નામ કહ્યુ ચોર. ૨૩૯
 સાધ મીલે સાહેબ મીલે અંતર રહી ન રેખ;
 મનસાવાચા કર્મના સાધુ શાહેબ એક. ૨૪૦

- શુરા તેજ ધરે નહી યુધરણ છુડે ગમીર; .
- સત્ય વચન પંલટે નહીં જો ઉલટ જાય અહ્યાંડ. ૨૪૧
- હૃદ હૃદ સખ કોઈ ચલે ખેહૃદ ચલે ન કોય; .
- ખેહૃદકે ચોટે માંહી રહ્યા કખીરા સોય. ૨૪૨
- તરોવર સરોવર સંતજન ચોથા ખરસે મેહ;
- પરમારથ કે કારણ ચારે ધરીયો દેહ. ૨૪૩
- મુક્તિ વિશે વૈરાગ હય ઓર અંધનકું રનેહ;
- સખ અંથ નકો એહી મત મન ભાવેસો લેહ. ૨૪૪
- સંત સમાગમ ઓર સરિતા (નદી) ચલે
ખીહુંગમ ચાલ;
- જયું જયું શેરી નિકસે ત્યું ત્યું કરે નીહાલ; ૨૪૫
- જેસી જાકી બુદ્ધિ હય તેસી કહે બનાય;
- વાકા બુરા ન માનીએ સો લેણ કહાંસે જાય. ૨૪૬
- ભક્તિ ભાવ ભાદર નહી સરિતા ચલી ધોરાય;
- સરિતા તો તખ જાની બું જો જેષ માસ કેરાય. ૨૪૭
- ગુરૂ બોલી શિષ્ય લાલચી દાનો ખેલે દાવ;
- દાનો બુડે બાપડે સો ખેઠ પથરકી નાવ. ૨૪૮
- જાકા ગુરૂ હય અહી ચેલા અહી જો હોય;
- કીચ કીચકું ધોવતે દાગ ન છુટે કોય. ૨૪૯
- અંધેકું અંધા મીલે છોડે કોન ઉપાય;
- સેવા કર નિર અંધકી જો પલમે દીયે છુડાય. ૨૫૦
- ગુરૂ ખીન જ્ઞાન ન ઉપજે ગુરૂ ખીન મીલે ન લેદ;
- ગુરૂ ખીન સંશય ના મીટે જય જય જય ગુરૂ દેવ. ૨૫૧
- જાકા ગુરૂ હય અંધલા ચેલા નિપટ નિરંધ;
- દાનો દાનો ઠેલતે આપે કુપ પડંત. ૨૫૨
- સેજ આયા સો ડાલ દીજે ફીર માંગણકું જામ્યે;
- કખીર કહે સુન બાલકા કુલ વિચાર કે બાઈએ. ૨૫૩

કોટી જનમ એકઠા કરો લોહા પારસકે સંગ;
એક વાલકે આંતરે કબુ ન પલટું રંગ. ૨૫૪

રામ નામ આધી રતી કોટીક પાપ પહાડ;
બલિહારી વા નામકી પાપ કરે સખ છાર. ૨૫૫

કરત કુસંગ ચાહત કુશલ એહી બડો અકસોપ;
સમુદ્રકો મહીમા ઘટયો રાવણુ ભયો પટોશ. ૨૫૬

જા કો મન સાચે રહે તો કયા કરત કુસંગ;
મલિયાગર (ચંદન) વીજ લાગત નહીં લંપટ
રહેત ભુજંગ. ૨૫૭

સંગત કીજે સાધકી હરે મનકી વ્યાધ;
સંગત કીજે નીચકી અસ્ત પહર ઉપાધ. ૨૫૮

સાહેબકે દરબારમે સાચું શીરપાવ;
જુઠા તમાચા ખાયગા સાહેબકે દરબાર. ૨૫૯

નારી નાગન એસી ભઠ નારી દો તરફસે ખાય;
જીવતે જીવ તો ધન હરે મુવે નફે લઈ જાય. ૨૬૦

નારી સખ નઠારી મત કહો કોઈ તો રતનકી ખાણ;
નારીસે નર ઉપજ્યા ધ્રુ પ્રહલાદ સમાન. ૨૬૧

જીવ જીવકે આશરે જીવ કરત હે રાજ;
તુળશી રઘુવર આશરે કયું બગડેગા કાજ. ૨૬૨

ત્રિંદા હમારી જો કરે મિત્ર હમારા સોય;
સાબુ લેવે ગાંઠકા મેલ હમારા ઘોય. ૨૬૩

તુળશી ધીરજકે ધરે કુંજર મણભર ખાય;
હુક હુકકે કારણે ધ્યાન ધરોધર જાય. ૨૬૪

ફાકા ફકત ફરાક દીલ આસન દ્રઢ ગંભીર;
શીકર ફાડ કફની કરે તાકા નામ ફકીર. ૨૬૫

કપટી મીત્ર ન કીજીએ અંત પેઠ બુધ લેત;
આગે રાહ બતાવકે પીછે ઘોખા દેત. ૨૬૬

સી કહેતે શ્રી ઉપજે તા કહેતે તમ નાસ;
 તુળશી સ્ત્રીતા જો કહે રામ નામ લે પાસ. ૨૬૭
 ચુજા જોગી અગન જલ ઉનકી ઉલટી ચીત;
 પદ્મશરામ કહે પાળીયે થોડી ઉનસે પ્રીત. ૨૬૮
 ગંગા કિનજરે ધર કરો નહાઓ નિર્મલ નીર;
 દીત વીના ન પામીએ કહે ગયા દાસ કબીર. ૨૬૯
 માયા એસી દાકની ખાચો સખ સંસાર;
 એક ન ખાચો કબીરો જે રહ્યો રામકે આધાર. ૨૭૦
 સીર ગુણ તો શુરા કથે નિરગુણ કથે કબીર; •
 રામ રતન તુળશી કથે જય જય જય રઘુવીર. ૨૭૧
 કબીર પગડે દૂર હય બીચમે ખડી હય રાત;
 કયા જાણું કયા હોયગી રવી ઉગતે પ્રભુત. ૨૭૨
 કબીર મુતે મુતે કયા કરે ઊઠકે રામ સંભાર;
 એક દીન એસો જયગો લાંબે પાવ પસાર. ૨૭૩
 આગ લગી બન ખંડમે ગીરગીર પડે અંગાર;
 દાસ કબીર કંચન ભયે કાપે ભયે સંસાર. ૨૭૪
 કબીર કબીર કયા કરો જાવો જમનાકે તીર;
 એક એક ગોપીકે પ્રેમમે હો ગયે કોટી કબીર. ૨૭૫
 મુખ કીયા સુમરનકું મુખનેકું કીયા કાન;
 તરનેકું આધીનતા બુડનેકું અભિમાન. ૨૭૬
 દયાકાલક્ષણ ભક્તિ હય ભક્તિકા લક્ષણ જ્ઞાન;
 જ્ઞાનકા લક્ષણ ધ્યાન હે ધ્યાનકા લક્ષણ ત્યાગ. ૨૭૭
 ત્યાગકા લક્ષણ શાંતિપદ તો જાણે વિમળ વૈરાગ;
 વૈરાગ વિશે હય મુક્તિપદ જો સદા રહેત હય
 ત્યાગ. ૨૭૮
 જુહાર જુહાર વણિક કહે ન જાણે જુહારકા ભેદ;
 ભેદ જાણે ખીન રહત હય આઠો પહર બહુ ખેદ. ૨૭૯

જળમે જગદીશ હય હહામે હુરિ સાર;
 રરમે રામ રમ રહયો તાકા નામ જુહાર. ૨૮૦
 સુમરન મેસો ચાહીએ જાકો ધરીએ ધ્યાન;
 સતજુગ ત્રેતા દ્વાપર કળી ચારે યુગ પરમાન. ૨૮૧
 બીન સતસંગ ન હુરિ કથા તાબીન મોહ ન જાત;
 મોહ ગયે બીન રામપદ હોય ન દ્રઢ અનુરાગ. ૨૮૨
 મોમે ગુણ કછુ હય નહીં તુમ ગુણ ભરેહો ઝાઝ;
 ગુણ અવગુણ ન વિચારીએ પ્રભુ બાંહ અહેકી
 લાજ. ૨૮૩

સીતા પતીકી કોટડી ચંદન જડે કુમાર;
 તાળા કુંચી પ્રેમકા તુમ ખોલો અવધ કુમાર. ૨૮૪
 નહીં વિદ્યા નહી બાહુ બળ નહી ખરચનકો દામ;
 મોસે પ્રતીત પાવનકી તુમ પત રાખો રામ. ૨૮૫
 રામ નામ રટતે રહો જખ લગ ઘટમે પ્રાણ;
 કબહુક દીન દયાળકું શબ્દ પડેગો કાન. ૨૮૬
 માયા મેરે રામકી ધરણી ધરત્રી દેહ;
 પુંજ બીરાને શ્રાવકી જશ કોઝ કર રેહ. ૨૮૭
 તુળશી બીરવા બાગમે સીચત એ કુમલાય;
 રામ ભરોસે વોહી રહે પરખતપે હુરિઆર. ૨૮૮
 સંત મીલનકો જામએ તજ માયા અભિમાન;
 જયું જયું પગ આગે ધરે કોટીન યજ્ઞ સમાન. ૨૮૯
 સંત સંત સખ એકહે જેસે આપુકો (અફીણ) ખેત;
 કોઈ કુદરતી લાલ હે આર સખી શ્રવેતકે શ્રવેત. ૨૯૦
 ચલવો કર્યો પંચ કોશકો ચલયો ન એકો કોશ;
 તન થાકયો મન નહીં થકયો એહી બડા.

અક્રશોશ. ૨૯૧

પાણી તો ખંધા ભલા જો કુછ ઊંડા હોય;
 સંત તો ખેઠા ભલા જો કુછ પરમારથ હોય. ૨૯૨

માખી શબ્દ સુણ્યા બહુ મટયાં ન મનકા ડાઘ;
 સંગતસે સુધર્યો નહીં તાકી બહી અભાગ. ૨૯૩
 સંગત બીચારી ક્યાં કરે રૂઢિયા ભયા કઠાર;
 નથ નેજા પાણી ચડે પથર ન ભીંજે કોર. ૨૯૪
 ભલા ભવન વીસરે નગણા ન ચડે ચંત;
 કાળી ઉન કમાણસા એને ન ચડે દુજો રંગ. ૨૯૫
 માખી ચંદન પરહરે દુર્ગંધ હોય ત્યાં જાય;
 મુરખ નરને ભક્તિ ન ભાવે ઊંઘેકાં ઉઠી જાય. ૨૯૬
 રામ નામ કહેતે રહો ધરે રહો મન ધીર;
 કબહુ કારજ સુધારીએ કૃપા સિંધુ રઘુવીર. ૨૯૭
 સખ નદી ગંગા વહે સખ પથર સાલીઆમ;
 સખ વનસ્પતિ હય તુળશી જાકે દૃઢ્ય નામ. ૨૯૮
 પ્રેમ છપાયા નહિં છુપે જ્યાં લગી શ્વાસો શ્વાસ;
 દાખી દુખી નહીં રહે કસ્તુરીકી બાસ. ૨૯૯
 આંખ ફરકા દે રહી મોમે રહ્યા ગરાસ;
 થિક વાકા જીવના જો દમકા કરે વિશ્વાસ. ૩૦૦
 આંખ ભુલાને આપમે ઢંટતહે કહીં ચોર;
 જાકો તુમ હુલત શીરો હય ચહી તુમ ઠોર. ૩૦૧
 સુમ કોથળી શ્વાનભગ દોનો એક સમાન;
 ડૂરતકે નીકો લગે ખેંચત નીકસત પ્રાણ. ૩૦૨
 આવે તો રખે નહીં મનમે ધરે નહીં ધીર;
 જતન કરે નહીં દ્રવ્યકો તાકો નામ ફકીર. ૩૦૩
 પેટ સમાના અન મગે તન સમાના ચીર;
 બઢતી લાલચ ના કરે તાકો નામ ફકીર. ૩૦૪
 માયાસે સખ હોતહે સિદ્ધ સાધકા જોગ;
 માયાસે સખ કરમ કમાવે માયા સાધે જોગ. ૩૦૫
 બડે બડેકો દુઃખ હય છોટેસે દુઃખ દુર;
 તારે સખ ન્યારે રહે ગ્રહે ચંદ્ર ચોર સુર્ય. ૩૦૬

- તુલશી એ સંસારમે કોણ લયો સ્તમ્ભ;
 એક કંથન દોડે કુચ પર કો ન પસાર્યો હથ. ૩૦૭
- એક દીન એસા હોયગા કોઈ કાસકા નાહીં;
 ધરકી નારી કોન કહે એ તનકી નાડી નાહીં. ૩૦૮
- જખ તું આયો જગતમે લોક હસે તું રેથિ;
 એસી કરણી ના કરો કે પીછે હાંસી હોય. ૩૦૯
- મનકો કહો ન કીજીએ મન હય પકા દુત;
 લે કુળે દરીઆવમે જાય હાથસે છુટ. ૩૧૦
- જો શીર કાટે ઓરકા અપનાં રહે કટાય;
 તુલશી હરિ દરબારમેં બદલા કહીં ન જાય. ૩૧૧
- હંસા તો મોતી ચુગે કાં લંધન મર જાય;
 સિંહ ઘાસ નહીં ખાતહે જખ મારે જખ ખાય. ૩૧૨
- દોડે કોસ હજાર લગ ઓર બસે લક્ષ્મી પાસ;
 બીન દીને રઘુનાથ કે મીલે ન તુળશી દાસ. ૩૧૩
- દોશ નહી કુછ દયાળકા કર્મ કુટીલ ગ્રહે બાંચ;
 કર્મ હીન તડપત શીરે કદપ વૃક્ષકી છાંચ. ૩૧૪
- રામ નામ કે કહેનેસે જલ સ્વરૂપ હો જાય;
 જલ ભીતર આવે નહીં કાલ ઠાડો પસ્તાય. ૩૧૫
- તુળશી એ સંસારમેં પંચ તત્વ હે સાર;
 સંત સમાગમ હરિ ભજન દયા દાન ઉપકાર. ૩૧૬
- ચિંતા મત કર માનવી દેત હાર સમર્થ;
 જલમેં બસે માછલી વાકી ગાંડે કહાં ગર્થ. ૩૧૭
- સંત હમારી આત્મા હમ સંતકી દેહ;
 રોમ રોમમેં મેં રહું જયું ભાદરકો મેહ. ૩૧૮
- તુલશી કહે ધન સૂમકો જેસે ધાનકી પૂછ;
 બડે હાથ પચાસ પણ આખર છુંછકી છુંછ. ૩૧૯
- તુળશી દેવો કઠીન હય જો કાહુકો દેત;
 સુરજ હોત સંસારમેં ફેર આપનો લેત. ૩૨૦

સંત સમાગમ સૂરલં હુય મન કુર દેખ વિધાર;
ભવ સાગર અતિ ઠીન હુય ખીન પ્રયાસ.

નિસ્તાર. ૩૨૧

તુળશી સીતારામસે લગાયા ચાહો નેહ;
ધર બંધ ભીતર બાહેર કહીં રહે એ દેહ. ૩૨૨

માળા ધાસો ધાસકી ફેરેગો કોઇ દાસ;
ચોરાશી ભટકે નહીં કટે કાલકી શંસ. ૩૨૩

ભોંય સુલાઉં ભૂખે માડું તનકી પાડું ખાલ;
ઈતના કરતે ના ભૂલે તો પીછે કડું નીહાલ. ૩૨૪

મેરે મન કષ્ટુ ઓર હુય કરતા કે કષ્ટુ ઓર;
ઓધવ કહે માધવસે સખ જુઠી મનકી દોડ. ૩૨૫

તુળશી એ તન ખેત હુય મન વચ કર્મકી સાન;
પાપ પુન્ય દોઢી બીજ હુય ખોવે સો લણું નીદાન. ૩૨૬

રામ નામ આરાધવો તુળશી વૃથા ન જાય;
લડકાઈકો પડવો આગે હોત સહાય. ૩૨૭

તુલશી રસના તો ભલી જો તું સુમીરે રામ;
નહીંતર કાઠી નીકાસીએ મુખસે ભલો ન ચામ. ૩૨૮

તુળશી વિલંબ ન કીજે ભજ લીજે રધુવીર;
તન તરકસતે જાત હે ધાસ સારખે તીર. ૩૨૯

સ્વારથ સીતારામ હુય પરમારથ સીયરામ;
તુળશી તેરો દુસરે દારા કહા હુય કામ. ૩૩૦

તુળશી સોહી ચતુરતા રામ ચરણ લો લીન;
પરધન પરમન હરણકું વેશ્યા બડી પ્રવીણ. ૩૩૧

પ્રીતી રામગદ નિતિ પથ ચલે રાગ રસ છત;
તુળશી સંતનકે મતે ચેહી ભક્તિકી રીત. ૩૩૨

તુલશી ખોટે દાસકો રધુપતિ રાખત માન;
જ્યું મૂરખ પુરોહીત (ગોરને) દેત દાન

જજમાન. ૩૩૩

રામ ભરોસો રામ બળ રામ વિશ્વાસ;
 સુમિરિ નામ મંગલ કશલ માંગતું તુલશીદાસ. ૩૩૪
 વૃથા લાભ સંતોષ સુખ રધુ વરુ ચર્ણ સ્નેહ;
 તુલશી જો મન વશકરે તો જેસે વન તેસે ગેહ. ૩૩૫
 તુલશી મમતા રામસો સમતા સખ સંસાર;
 રાગ ન રોષ ન દોષ દુઃખ દાસ ભયે ભવપાર. ૩૩૬
 બોધક સખ સખ કે ભયે સાધક ભયે ન કોય;
 તુલશી રામ કપાલતે ભલી હોય સો હોય. ૩૩૭
 પરમેશ્વરસે પ્રીત રખે ઓર પરનારીસે હસના;
 તુલશી દાનો ના બને લોટ ખાય ઓર ભસના. ૩૩૮
 માયાસે માયા મીલે કરકરં લખે હાથ;
 તુલશી રંક ગરીબકી કોય ન પૂછે બાત. ૩૩૯
 પારસ મણી અરુ કામધેન કલપ તરુકીવાડ;
 તુલશી હુરિકે ભજન બીન તાતે ભલો ઉજાડ. ૩૪૦
 જ્ઞાન ગરીબી હુરિ ભજન કોમલ વચન અદોષ;
 તુલશી કબહુ ન છાંડીએ ક્ષમા શીલ સંતોષ. ૩૪૧
 તુલશી જગમે આયકે કર લીજે દો કામ;
 દેવેકો દુકડા ભલા લેવેકો હુરિ નામ. ૩૪૨
 અન હોની પ્રભુ કર શકે હોન હાર મીટ જાય;
 તુલશી ઇન સંસારમે પ્રભુ ભજન સુખ દાય. ૩૪૩
 અરખ અરખસે દ્રવ્ય મીલે ઉદય અસ્તસે રાજ;
 તુલશી હુરિકે ભજન બીન સખી નર્કકો સાજ. ૩૪૪
 અતુરાઇ ચુલે પડી ધીક પડયો આચાર;
 તુલશી ભગવત ભક્તિ બીન ચારો વર્ણ ગમાર. ૩૪૫
 તુલશી કહે અજ્ઞાનીકું ધરત નહીં મન ધીર;
 મીછે બાલક જન્મ લે આગે ઉપજત ખીર. ૩૪૬
 તુલશી છલ બલ છાંડીકે કરીએ રામ સ્નેહ;
 અંતર કયા ભરથારસે જીને દેખી સખ દેહ. ૩૪૭

ગંગા જમના સુરસ્વતિ સાત સમુદ્ર ભરંપુર;
 તુલશી ચાતકકે મતે બીન સ્વાંતિ સખ ધુર. ૩૪૮
 કાહુકે ધન ધામ હય કાહુકે પરિવાર; •
 તુલશી એસે દીનકું સીતારામ આધાર. ૩૪૯
 એક ભરેસે રામકે કીએ પાપ ભર મોટ;
 જેસે નારી કુનારીકે બડે ખસમકી ઓટ. ૩૫૦
 સખ દેખે પરખે લીખે બહુત વાચક હોય;
 તુલશી સીતારામ બીન અપનાં નહીં કોય. • ૩૫૧
 જયું કામીકે ચિત્તમે ચડી રહત નિત્ય કામ; •
 એસે હો કબ લાગી હો તુલશીકે મન રામ. ૩૫૨
 તુલશી બુરા ન માનીએ જો ગમાર કહી જાય;
 જેસે ધરકા નર્દવા (ખાલ મોરી) ભલ્લા બુરા
 વહી જાય. ૩૫૩
 બીન માંગે મોતી મીલે માંગે મીલે ન ભીખ;
 તુલશી જો વિશ્વાસ કરે તો મીલીએ વિશ્વા
 વીશ. ૩૫૪
 તુલશી જીસકે મુખસેં કબુ ન નીકસે રામ;
 તીનકે મુખમેં ડારીએ નવ સાગરકો ખામ. ૩૫૫
 તુલશી એ તન તવા હય તપત સદા ત્રિતાપ;
 શાંતિ હોય જખ શાંતિ પદ પાવે રાંમ પ્રતાપ. ૩૫૬
 કેલાઠમલ કુલીન હય નમે બડપન જાય;
 ઓછી જાત એરંડકી રહે શીશ ધર તાય. ૩૫૭
 મન મૃતંગ માને નહીં જખ લગ ખતા ન ખાય;
 જેસે વીધવા ઇસ્ત્રી કર્મ કર્યે પસ્તાય. ૩૫૮
 જાકે પાવ પનીઆ નહી ઉસ્કુ દેત ગજરાજ;
 બુખ દઈ તો ભીક્ષા દઈ એસા ગરીબ નીવાજ. ૩૫૯
 પારસ મણીકે સંગસે કંચન ભંડ તલવાર;
 તુલશી ઉસમે ના ગયે ધાર ભાર આકાર. ૩૬૦

મન એરણુઓર શબ્દધન સદગુરૂ મદ્યા સોનારૂ;
 તુલશી દિનકે તીનો ગયે ધાર ભાર આકાર. ૩૬૨
 શાહી ગમ સહેતી આંખ કરલે હરીસે હેત;
 શીર પીછે પસ્તાંએગો ચુડીઆં ચુગ જાય ખેત. ૩૬૨
 જો જાકું પ્યારો લગે સો તાકી કરે વખાન;
 જેસે વીજકું જીવ લખી માનત અમ્રત સમાન. ૩૬૩
 જો જાકો ગુણ જાણત સો તાકો ગુણ લેત;
 કોયલ આંખહી ખાતહે કાગ લીંબોરી લેત. ૩૬૪
 સુફલ જોત ઉઘમ કીએ જો વિધિ હય અનુકુળ;
 જેસે નિપજત ખેતકો શલભ કરે નિરમુલ. ૩૬૫
 જાહીસે કછુ પાઈએ કરીએ તાકી આશ;
 સુકે સરોવર પૂર ગયે કેસી બુઝત પ્યાશ. ૩૬૬
 જો જાહીકા હોં રહે સો તાકી પુરે આશ;
 સ્વાંતિ બુંદ બીન સઘનમે ચાતક મરતે પ્યાશ. ૩૬૭
 સખહી સહાય સખલકે કોઈ ન નિર્બલ સહાય;
 પવન જગાવત આગકું દીપહી દેત બુઝાય. ૩૬૮
 મઠતિ મીલે મન મીલત હે અન મીલતે ન
 મીલાય;

દુધ દહીંસે જમત હે કાંજસે રૂંદ જાય. ૩૬૯
 પરધર કબહુ ન જાગ્યે ગયે ઘટત હે જયોત;
 રવી મંડળમેં જાત શશી છીન કલા સખી હોત. ૩૭૦
 મુરખ તહાંહી માનીએ જહા ન પંડીત હોય;
 દીપકકી રવીકે ઉદે ખાત ન પુછે કોય. ૩૭૧
 સાચ જુઠ નિર્ણય કરે નિતિ નીપુણ જો હોય;
 રાજહંસ બીન કોન કરે ક્ષીર નીર જુદાય. ૩૭૨
 સુધરી બીગડે બેગહી બીગડી ક્ષીર સુધરે ન;
 દુધ ફાટે કાંજ પડે સો ક્ષીર દુધ બને ન. ૩૭૩

- ગીતા પઢે ભાગવત પઢે પઢે ગ્યાનસપુત;
દયા નહી શાંતિ નહીં બડે માયકે પુત. ૩૭૪
- કયા પાનીકા બુદ્ધબુદ્ધ કયા વાલુકી ભીંત;
કયા ઓછેકા આશરા કયા દુર્જનકી પ્રીત. ૩૭૫
- ઓછેકું સંપત્ત ભય ન કરે સીધી બાત;
પાછકે ફરજ ભયે તેઢે તેઢે બાત. ૩૭૬
- કયા દુર્જનકી ચાકરી કયા લોંડકી સાથ;
કયા અંધેકું આરસા કયા બહુરેસે બાત. ૩૭૭
- ચલતા દેવળ પુંજએ નહીં ઓરનસે કામ;
જીતને દેખો આતમા ઇતને સાલીઆમ. ૩૭૮
- ભાવ સરસ સમજત સખી ભલો લગે ઈહ ભાવ;
જેસે અવસરકી કહી બાની અધીક સુહાવ. ૩૭૯
- રામ કદપ વૃક્ષ પરિ હરત સેવત કદપતર કુઠ;
સ્વારથ પરમારથ ચહત સકલ મનોરથ કુઠ ૩૮૦
- જ્યાં રામ ત્યાં કામ નહીં જ્યાં કામ ત્યાં
નહીં રામ;
તુળશી દાનો નારહુ દિન રજની એક ઠામ. ૩૮૧
- તુળશી મીઠે નહીં કદપના ગયે કદપ તર છાહ;
જ્યાં લગી દૈવ ન કરે કૃપા જનક સુતાકો નાહ. ૩૮૨
- કોટી વિધન સંકટ વિકટ કોટી શત્રુ જન સાથ;
તુળશી બળ નહીં કરી શકે જો સંતુષ્ટ રધુનાથ. ૩૮૩
- માંગત ડાલત હે નહીં તજી ધર અંત ન બાત;
તુળશી ચાતક ભક્તકો ઉપમાં દેત લબાત. ૩૮૪
- એક ભરોસો એકબલ એક આશ વિશ્વાસ;
સ્વાંતિ સલીલ રધુનાથ વર ચાતક તુળશી દાસ. ૩૮૫
- તુળશી હરિ દરબારમે કમી વસ્તુ કહું નાંહીં;
કર્મહીન કદપત ફીરત ચુક ચાકરી માંહીં. ૩૮૬

અસન વસન સુત નારી સુખ પાતીહુ કે ધરહોઈ;
સંત સમાગમ રામ ધન તુળશી દુર્લભ કોઈ. ૩૮૭
જ્યાં સંતોષ ત્યાં રામ હય રામ સંતોષ નહીં ભેદ;
તુળશી સંતોષ રહત નહીં સહત વિવિધ
વિધ ખેદ. ૩૮૮

ગૌધન ગજ ધન ખાજી ધન ઔર રતન ધન ખાન;
જખ આવત સંતોષ ધન સખ ધન ધુરી સમાન. ૩૮૯
કામ કોધ ઔર લોભકી જહાંલગ મનમે ખાન;
ક્યા પંડીત ક્યા મુરખા દાડી હોત સમાન. ૩૯૦
રામ ચરણ પર સ્નેહ નહીં ખીન સાધન પર સ્નેહ;
મુંડ મુંડાએ ક્યા ભયો ભાંડ ભયે તજી ગેહ. ૩૯૧
ક્યા ભયે ખન ખન ફીરે જો ખની આયો નાહીં;
ખનતે ખનતે ખન ગયો તુલશી ધરહી માંહીં. ૩૯૨
સત સંગતિ સિત પક્ષ સમ અગ્ની અસત પ્રસંગ;
અગ્ની જલાવત સખ કછુ સત સંગ કરતહે ઠંડ. ૩૯૩
ખીન કરતા કારજ નહીં જનત હય સખ કોઈ;
ગુરુ મુખ શ્રવન સુનત નહી પ્રાપ્તી કવન

વીધી હોઈ. ૩૯૪

સત સંગતીકો ફળ એહી સંશય રહે નહીં લેશ;
રહે સ્થીર સુચિ સરલ ચિત્ત જાને નહીં કલેશ. ૩૯૫
જો ભાવિ કછુ હે નહીં જુઠો ગુરુ સત સંગ;
એસી કુમતિ તે છુટે ગુરુ જનકો પ્રસંગ. ૩૯૬
રહે જહાં વિચારસે વહાં કમી કછુ નાંહીં;
તુલશી તહાં આનંદ સંગ જાત યથા સંગ

છાંહી. ૩૯૭

સદા ભજન ગુરુ સાધુ દીજ જીવ દયા સમજન;
સુખ સુન પડત સત્ય વૃત સ્વર્ગ સત્ય સોપાન. ૩૯૮

નામ રહત સુખ હોત હે નામ રહત દુખ જાત;
 નામ રહત સંશય મોટત સુખ સખ નામ પ્રતાપ: ૩૯૮
 નામ કહત વૈકુંઠ સુખ નામ કહત સુખ પાન;
 તુલશી તાતે ઉર સમજી કરો નામ પહીંચાન. ૪૦૦
 વોહી પઢે વેહી સુને વોહી સુમતિ પરકાશ;
 જો એસા પીછે કર ગયે અવલંબ નિરાશ. ૪૦૧
 ત્યાં લગી જોગી જગત ગુરુ જ્યાં લગી આશ
 નીરાશ; .

જખ આશા મનમે જગે જગગુરુ જોગી દાશ. ૪૦૨
 નીચ નીચાઈ નહીં તજે જો પાવે સતસંગ;
 તુલશી ચંદન લપટીકે વિષ ન તજે ભુજંગ. ૪૦૩
 દુર્જન દર્પન સમ સદા કરી દેખો હીય દાર;
 સનમુખકી ગતી આરહે વિમુખ ભયે કહુ આર. ૪૦૪
 કુમીત્રકી પ્રીત હય જેસે ખસખસકા ફુલ;
 ઉપર દીખે સુભાવના અંદર મરનેકા મુલ. ૪૦૫
 રામ નામ જાન્યો નહીં ફુકટ માનો ભાર;
 ઘંઘા ફરતે મરગયા ઉનકી બુમ ન રાડ. ૪૦૬
 જાકે પાવ પનીઆં નહીં ઉસકું દત ગજરાજ;
 ભુખ દઈ તો ભીક્ષા દઈ એસા ગરીબ નિવાજ. ૪૦૭
 ક્યારી ખનાઈ કેસરકી કસ્તુરીકો ખાજ;
 પામી દીપ્ત્યા ગુલાબકા આખર પ્યાજકા પ્યાજ. ૪૦૮
 નહીં સુરત આર નહીં કીરત ખખર રખી મર
 જાય;

એસી લક્ષ્મી પાપકી તસ્કર ખાખ કર જાય. ૪૦૯
 સજ્જન પ્રીતી યું કરે હરદી ન ચુના હેત;
 હરદી ન જરતી તજે ચુના ન રહે સ્વેત. ૪૧૦
 સમ દીપ નવ ખંડમે ભોજન કીઓ અપાર;
 સખુરીકા એક બુંદકો સ્વાદ તણો નહીં પાર. ૪૧૧

સસ દીપ નૂવ ખંડમે ભોજન પુરાવત સ્ત્રાય;
 દાર ઠાડે નંદકે માખન માંગત રોય. ૪૧૨
 ગ્યાન રહે ન ધ્યાન રહે ન મામિ રહે નહીં રીત;
 વિષમ કાલમે એક ગુન જાને મિત્રકો ચિત. ૪૧૩
 કબીરા કુતા રામકા માતી નામ ધરાય;
 ગલે દારી પ્રેમકી જીત ખેંચે ઉત જાય. ૪૧૪
 પરનારી એસી ખુરી જેસી લસનકી ધાન;
 જો કોઈ ઇસ્કા સંગ કરે સો પ્રગટ હોય નિદાન. ૪૧૫
 હુરિ જનકું હુરિજન મીલે ગલે તુલસીકી માલા;
 લેના દેના કુછ નહીં જે ગોપાલ ગોપાલા. ૪૧૬
 અડદા પડદા છોડદે ખીન પડદકી ખાત;
 દુલનસે દુલા મીલા તો શીકી પડી જમાત. ૪૧૭
 કપટી મીત્ર ન કીજીએ અંત પેઠ ખુદ લેત;
 આગે રાહ બતાયકે પીછે ઘેખા દેત. ૪૧૮
 તુમ બડે ન હુમ બડે બડા સરજન હાર;
 પુરવે દીયા સો પાયા તુમ કલંક હુમ ખાર. ૪૧૯
 થોડાસા ચંપા ભલા કયા કનેરકા ઝાડ;
 ધન્ય નિર્ધનકી કુંપડી કયા ધનવાનકા મહાલ. ૪૨૦
 કયા ન પાવક જર શકે કયા ન સિંધુ સમાય;
 કયા ન અબજા કર શકે કયા જગ કાલ ન ખાય. ૪૨૧
 પુત્ર ન અબજા કર શકે જશ ન સિંધુ સમાય;
 ધર્મ ન પાવક જર શકે નામ કાલ નહીં ખાય. ૪૨૨
 આદરકે તો ચને ભલે કયા ગેર આદરકી દ્રાખ;
 પંચોમે જો પત રહી તો ચેહી મીલાવે લાખ. ૪૨૩
 તુલશી તહાં ન જાઇએ જ્યાં કપટીકા હેત;
 મુખ મીઠી ખાતા કરે અંત કટારી પેટ. ૪૨૪
 તુલશી વહાં ન જાઇએ જનમ ભુમીકે ગામ;
 ગુણ અવગુણ જાને નહીં ધરે પીછલો નામ. ૪૨૫

જસને કુંઠા ઉસને પાયા ઉંડા પામી પેઠ;
મેં પાપન કુખન ડરી રહી કીનારે પ્રેઠ. ૪૨૬

તુલશી એસે મુંઢહે વેસે ચામસે ચામ;
નેનજપાટા મારીએ દરશન હીસે કામ. ૪૨૭

ગુરુ લુલા ગુરુ બાવરા ગુરુ દેવનકા દેવ;
ગુરુસે ચેલા અતી ઘણા જો કરે ગુરુકી સેવ. ૪૨૮

સુનો ભરથ ભાવી પ્રબળ વિલખ કહત
મુનિનાથ;

હાણુ લાભ જીવન મરણુ જશ અપજશ વિનિ
હાથ. ૪૨૯

બહોત ભોજન નહીં કરે રહે નહીં બહુ સોય;
બોહોત જલ નહીં પીએ બહોત ખાત મત ખોય. ૪૩૦

તુલશી બાંહ સપુતકી જો ઘોખે છુપ જાય;
આપ નીલાએ જનમભર લડકનસે કહે જાય. ૪૩૧

તુલશી બાંહ કપુતકી જોં છુવે સો વાર;
ભેડ પુંછ ભાદર નદી કેસે ઉતરે પાર. ૪૩૨

તુલશી સંત હે અંબતરુ ફુલે ફલે પરહેત;
ઘતસે જો પથર હને ઉતસે વો ફલ દેત. ૪૩૩

જયું બેલ બનજરકે ફીરત ઘણેરે દશ;
બાંડ ભરી ભુશ ખાતહે બીના ગુરુ ઉપદેશ. ૪૩૪

આં દુનીઆમે આયકે છોડદે તું એંટ;
લેના હોય સો લેહીએ ઉઠી જાતહે પેંટ. ૪૩૫

એસી વાણી બોલીએ કે મનકા આપા ખોય;
ઓરનકું શીતલ કરે આપન શીતલ હોય. ૪૩૬

બાંહ છોડાયે જાતહો નિર્બળ જનકે મોય;
દૃઢ્યસે જબ છુટીયે તબ જનું મેં તોય. ૪૩૭

સખી ભુમી ગોપાલકી વામે અટક કહા;
જાકે મનમે અટક હે વોહી અટક રહા. ૪૩૮

જો તરવરકે ફુલ ઝર પડે શીર ન લાગે ડાર;
મનુરથ જન્મકી ભોજ હે શીર ન લેવે અવતાર. ૪૩૯
બડે ઠારકાં જોડના ગાદીધરકી પાસ;

લેના દેના કુછ નહીં આવે વાસ સુવાસ. ૪૪૦

સત્ય બરાબર તપ નહીં જુઠ બરાબર પાપ;
જાકે દૃઢ્યે સાચ હય તાકે દૃઢ્યે આપ. ૪૪૧

તુલસી દીલમે દયા નહીં ઓર કહાવે સાધ;
વાકી મુખકું દેખતાં કોટી લગે અપરાધ. ૪૪૨

રામ નામ અમોલ હય બીન દામહી બીકાય;
તુલસી અચરજ દેખીઓ કોઈ ગ્રાહક ન થાય. ૪૪૩

સંતનકે ભોજન કીએ હરિ રહે પરમ અધાય;
જેસે સીચે મુલકો ડાર પાત હરિઆય. ૪૪૪

માળા તો મનકી ભલી ઓર કાસ્ટકા ભારા;
માળામે જો ગુણ હોત તો કયું બેચત

મણીઆરા. ૪૪૫

નવ દારેકા પીંજરા તામે પંછી પવન;
રહેનેકા અચરજ હય ગયે અચંબા કોન. ૪૪૬

કયું કીજે એસી જતન જાસે કાજ ન હોય;
પર્વત પર ખોદે કુવા કેસે નીકલે તોય (જલ.) ૪૪૭

કરત કરત અભ્યાસસે જડમતિ હોત મુજાણુ;
રસારી આવત જાતસે શીલા હોત નીશાન. ૪૪૮

ભલી કરત લાગે વિલંબ વિલંબ ન જુરે વિચાર;
ભવન બનાતે દીન લગે ઢાહત લગે ન વાર. ૪૪૯

સોહી આપનો આપનો જો રહે નિરંતર સાથ;
શુર પરાયે આપકો શસ્ત્ર પરાયે હાથ. ૪૫૦

કરડા શબ્દ કબીરકા સુનતે લગ જાય આગ;
અજ્ઞાની જલ જલ મરે જ્ઞાની સોતા જાગ. ૪૫૧

શાખી એક કખીરૂકી શોખી કહી ન જાય;
 રજભર સંચરે ઘટમે વો અમર લોક લેજાય. ૪૫૨
 અમર લોક એક લેકે હય દો પાંછકે બીજ્ય;
 નમ લે હંસા ચલે તો કાલ નમાવે શીશ. ૪૫૩
 કાલકે શીરપર પગ ધરે સતગુરુકા ઉપદેશ;
 સતગુરુ પકડી બાંહડી લે ચલે અપના દેશ. ૪૫૪
 કખીરકા ધર શીખરપર વહાં સુરસુરી ગેલ;
 પાઉં ન ટકે કીડીકા કયા ચલા લાઘા બેલ. ૪૫૫
 કખીર માયા રામકી ચડી નામપે કુદ;
 હુકમ મીરાયા રામકા આપ ભઠ હે ખુદ. ૪૫૬
 કખીર કરણી આપકી કયા કરે કીરતાર;
 સાચે સુખ પતિ હોતહે જુઠા બાવે મારૂ. ૪૫૭
 કખીર કીલા નામકા ઘેરે ગડે નિશાન;
 હીલાએ હાલે નહીં ચાહે લગે સકલ જહાન. ૪૫૮
 નામ લીઆ છને સખ લીઆ સકલ શાસ્ત્રકો ભેદ;
 બીના નામ નરકે ગમે પડ પડ ચારો વેદ. ૪૫૯
 બેદ થકે બ્રહ્મા થકે થકે શેશ મહેશ;
 ગીતાકું જહાં ગમ નહીં વહાં સતગુરુકા દેશ. ૪૬૦
 રામ જપતહે નામકું નામ નિરંતર થીર;
 અર્ધ નામકે ઉપરે તાકું જપે કખીર. ૪૬૧
 અંલખલખું અલખા લખું લખું નિરજન તોય;
 મેં કખીર સખકી લખું મેરી લખે ન કોય. ૪૬૨
 મેં સેરા જુગ ચારકા કહું પુકાર પુકાર;
 મેરો કહો ન માનીહો તો બહેન ધારોધાર. ૪૬૩
 હમ પંછી વા દેશકે વહાં જાત વરણ કુળ નાહીં;
 શબ્દ મીલાવા હોત હે દેહ મીલાવા નાહીં. ૪૬૪
 જાત જાતકો પાહનો જાત જાત ધર જાય;
 સાહેબ જાત સુજાત હે સખ ઘટ રહયો સમાય. ૪૬૫

જાત નહીં જંગદીશકું તો હરિજનકું કયા હોય;
 જાત ભાત કુલ કીચમે કુખ મરો મત કોય. ૪૬૬
 જાત હુમારી આતમા પરમેશ્વર પરિવાર;
 સગા હુમારા સંતહે શીરપર સરજન હાર. ૪૬૭
 જાત હુમારી આતમા પ્રાણ હુમારો મામ;
 અલખ હુમારા ઈષ્ટહે ગગન હુમારો ગામ. ૪૬૮
 કયા ધરતીકો ફેરહે કયા આભકો તોલ;
 કયા સાધુકી જાત હે કયા પારસકો મોલ. ૪૬૯
 સાધુકી જાત ન પુછીએ જો પુછો સોહી ગ્યાન;
 મોલ હોત તરવારકા ધરા રહેગા મ્યાન. ૪૭૦
 દાદુ કોઈ થીર નહીં એ સખ આવે જાય;
 અમર પુરુષ આપે રહે કહે સાધુ લો લાય. ૪૭૧
 સમરથકા શરણા તજે રહે આનકી ઓટ;
 દાદુ બળવંત કાલકી કયું કર બચે ચોટ. ૪૭૨
 અવિનાશી કે આશરે અજરૂમરકી ઓટ;
 દાદુ શરણે સંતકે કદી ન લાગે ચોટ. ૪૭૩
 દાદુ દીલ દરીઆવકી બખર મરણવા લાવે;
 તનકી આશા છોડદે જખ હીરા પાવે. ૪૭૪
 દાદુ દુનિઆ બાવરી કેસી કહે બનાય;
 અણ દીઠી અણ સાંભળી શીલાસો ધરે ઉઠાય. ૪૭૫
 દાદુ ગલા ગુસાહકા મીઆંજ મનકું માર;
 પાંચાબીસમીલ્લા કીજએ આતમા જીવ ઉગાર. ૪૭૬
 દાદુ દાવા છોડદે નિરદાવે દીન કદ;
 કંઈ સોદાગર ચલ ગયા ઈસ પસારીકે હટ. ૪૭૭
 મન તેજ ચેતન ચડયા લોહકી કરી લગામ;
 સુરત ગુરૂકા તીજણા કોઈ પોચે સંત સુખણ. ૪૭૮
 ઓખદ ખાકિરી ના રખે વાકી વેદના ન જાય;
 દાદુ રોગી બાવરા જો દોશ વેદકો લાય. ૪૭૯

દયા ગરીબી બંદગી એ રાખો દીલ માંય;
દાદુ કાંટા જીલકા કીસે લગાવો નાંય. ૪૮૦

તન કર મન કર વચન કર કાહુકું દુખવત નાંય;
તુલશી એસે સંતજન રામ રૂપ જગ માંય. ૪૮૧

દયા ગરીબી બંદગી સુમતિ સીલ સ્વભાવ;
એતે લક્ષણ સાધકે આદિ ભક્તિ શણગાર. ૪૮૨

સાધુ વો સરાધ હુય દુખે દુખાવે નાંય;
પાન ફુલ તો રહે નહીં રહે બગીચા માંય. ૪૮૩

સાધ ન માગે માગણા જો માગે વો ભાંડ;
સતી ન પીસે પીસણા પીસે એ તો રાંડ. ૪૮૪.

કબીર માલા કાષ્ટી ખોત જપનકા ફેર
માળા ફેરો ધાસકી જામે ગાંઠ ન મેર. ૪૮૫

સખ બન તો તુળશી ભઈ સખ પર્વત સાલીઆમ;
સખ નદી ગંગા વહે જો ચીને આતમરામ. ૪૮૬

ઘાટ ઘાટ સખ કોઇ ભરે અવઘટ ભરે ન કોય;
અવઘટ ઘાટ કબીરકા ભરેસો નિર્મળ હોય. ૪૮૭

માયાકે પરપંચમે હુમ જુગ જુગ રહે ભુલાય;
ચુર મહારાજ મોહે તારીએ અખ વૃથા

જન્મ નહીં જાય. ૪૮૮

માયા હું બહુ ભાંતિકી કોઇ ખરચે કોઇ ખાય;
એક મીલાવે નામસે એક નર્ક લઈ જાય. ૪૮૯

માયા મોટો તુંબડા તે તાડને તારે;
અણુતાડ કરી આંધળો તેને મુંજવીને મારે. ૪૯૦

ઝંડા રોખ્યા ગેબકા દો પરબતકે સંગ;
સાધ પીછાને સખકો દ્રષ્ટ કમળ કર બંધ. ૪૯૧

જલકે જોતી જીલમીલા બીન ખાતી બીન તેલ;
ચોદીશ સુરજ ઉગીઆ એસા અદભૂત ખેલ. ૪૯૨

માંગણું મરણું સમ્માન હું મત કોઈ માંગો સ્ત્રીખ;
 માગ્યાસે પારના ભલા એ સતગુરૂની રીત. ૪૯૩
 અંહુકારકી અમીમે બહુયો જાત સંસાર;
 તુલશી ખચગયે સંતજન કેવળ નામ આધાર. ૪૯૪
 રામ ચરણ અનુરાગ ખીન મન ન લહે શ્રુતિખોધ;
 સહસ્ર ખાતકી ખાત એક કહું સહસ્ર મંથ શોધ. ૪૯૫
 બહોત ગદ્ય થોડી રહી નારાયણ અખચેત;
 કાલ ચીરેયાં યુગ રહી નીશ દીન આયુખેત. ૪૯૬
 રેમનકયું ભટકત રીરે ભજશ્રી નંદકુમાર;
 નારાયણ અજહુ સમજ લયોન કહુ ખીગાર. ૪૯૭
 તેરે ભાવે કહુ કરો ભલો ખુરો સંસાર;
 નારાયણ તું ખેઠકે અપનો ભવન સંભાર. ૪૯૮
 તનક બડાઈ પાયકે મનમે અતિ ગરૂર;
 નારાયણ ગોપાલ ભજ સાહેબકો ધર દૂર. ૪૯૯
 નારાયણ હરી ભજનમે તું નહીં દર લગાય;
 ક્યા જાણે યા દરમે શ્વાસ રહે કે જાય. ૫૦૦
 નારાયણ મેં સચકહું ભુજ ઉઠાયકે આજ;
 જો જીવ બને ગરીબતું તો મીલે ગરીબની વાજ. ૫૦૧
 અપનો સાખી આપતું નિજ મનમાંડી વિચાર;
 નારાયણ જો ખોટાહે તાકો તુરત નિકાલ. ૫૦૨
 નારાયણ પર વેદહે નારાયણ પર જક્ષ;
 નારાયણ એ ખાતકો જાણે સોઈ તજ (તત્વજ્ઞાની) ૫૦૩
 પ્રેમ સહીત અસુઅન ઝરે ધરે યુગલકો ધ્યાન;
 નારાયણ તા ભક્તકો જગમે દુર્લભ જાણ. ૫૦૪
 જીનકો પૂરણ ભક્તિહય તે સખસો આધીન;
 નારાયણ તમ માનમદ્ધ ધ્યાન સલીલકે મીન. ૫૦૫
 નારાયણ દા ખાતસે અધિક આર નહીં ખાત;
 રસિકનકો સતસંગ નિત્ય પ્રભુ ધ્યાન દીનરાત. ૫૦૬

નારાયણ સુખ દુઃખ ઉભય ભ્રમત યથા દીન રાતુ;
 બીન બુલાએ જયું આતહે બીના કહિત્યું જાત. ૫૦૭
 નારાયણ સુખ ભોગમે મસ્ત સખી સંસાર;
 કોઉં મસ્ત વા મોજમે દખો આંખ પસાર. ૫૦૮
 ધન જોખન યું જાયગો જાવિધી ઉડત કપૂર;
 નારાયણ ગોપાળ ભજ ક્યુંચાખે જગ ધુર. ૫૦૯
 નિજ સ્વારથકે મીત્ર સખ એહી જગતકી ચાલ;
 નારાયણ બીન સ્વારથી હેતુ નંદકો લાલ. ૫૧૦
 પુણ્ય પાઠ પુજા પ્રગટ કરત સહીત અહંકાર;
 નારાયણ રીઝે નહીં ચતુરનકો સરદાર. ૫૧૧
 નારાયણ નિજ હીયમે અપનો દોશ નિહાર;
 તા પીછે તું આરકો અવગુન ભલે વિચાર. ૫૧૨
 નારાયણ યા જગતમે યહ દો વસ્તુ સાર;
 સખસો મીઠો બોલવો કરવો પરઉપકાર. ૫૧૩
 દો ખાતનકો ભલમત જો ચાહત કલ્યાન;
 નારાયણ એક મોતકો દુજે શ્રીભગવાન. ૫૧૪
 નારાયણ દો ખાતકો દીજે સદા વિસાર;
 કરી બુરાઈ આરને આપ કીઓ ઉપકાર. ૫૧૫
 તજપર અવગુણ નીરકો ક્ષીર ગુણસો કર પ્રીત;
 હંસ સંતકી સર્વદા નારાયણ એહી રીતી. ૫૧૬
 વર સંસારી લગ્નમે દુઃખ સુખ સહે કરોડ;
 નારાયણ હરી પ્રીતીમે જો હોવે સો થોડ. ૫૧૭
 નારાયણ હરી ભક્તિમે એ પાંચો નસુહાત;
 વિષય ભોગ નીંદા હાંસી જગત પ્રીતી

બહુખાત. ૫૧૮

બ્રહ્માદિક કે ભોગ સુખ વિષ સમ લાગત તાહી;
 નારાયણ પ્રજાચંદ્રકી લગન લગી હે જાહી. ૫૧૯

નારાયણ કીજે સદા દુષ્ટ સંગડો ત્યાગ;
 જ્યું લુહારકે ઢીંગ પડે બદન ચીંગારી આગ. ૫૨૦
 નારાયણ સંગ સંતકે ગયે ન હોત બીંગાર;
 જ્યું બીનમોલ સુગંધીતા મીલે સમીચ

અતાર. ૫૨૧

બની બનાઢ બન રહી ઓર બનનેકી નાહી;
 તુલશી યા વીધી સમજકે મગન રહો

મનમાંહી. ૫૨૨

ચલના હય રહેના નહીં ચલના વિશ્વાચીશ;
 તુલસી તનકસો ભાગપર કહાં ગુદાવોશીશ. ૫૨૩
 ગંગા જમના ગોદાવરી સિંધુ સરસ્વતિ સંગ;
 સકલ તીર્થ તહીં વસત હે જહાં હરિકથા

પ્રસંગ. ૫૨૪

તુલશી કહુત પુકારકે સુનો સકલ દેકાન;
 હેમદાન ગજદાનતે બડોદાન સૈનમાન. ૫૨૫
 પ્રારબ્ધ પેહુલે બની પીછે બના શરીર;
 તુલશી યહુ આશ્ચર્ય હય મન નહીં બાંધે ધીર. ૫૨૬
 દીપ શીખા સમ યુવતી રસ મન જો ન

હોસી પતંગ;

ભંજહી રામ તજ કામ મદ કરહી સદા

સતસંગ. ૫૨૭

કામ કોધ લોભાદી મદ પ્રબલ મોહકી ધાર;
 તીનમે અતી દારૂણ દુઃખ માયા રૂપી નાર. ૫૨૮

રામ ભરોસો રાખલે અપને મનકે માંહી;
 કારજ સખહી સુધારહી બીંગડે કછુ નાહી. ૫૨૯

રામ ભરોસો છાંડકે કરે ભરોસો ઓર;
 સુખ સંપતકી કયા ચલી નર્ક ન પાવે ઠાર. ૫૩૦

તનકર મનકર વચનકર દેત ન કાહુ દુઃખ; ૫૩૧
 તુલશી પાતક કરતહે દેખત ઉનકો મુખ;
 તુલશી જોજન હેતસો સેવા જાને કોય;
 નરકો વશ કરવો કહા નારાયણ વશ હોય. ૫૩૨
 બહુત ગમ આનંદસો રહી તનકસી આય;
 તુલશી ચીંતા મત કરો શ્રીરધુવીર સહાય. ૫૩૩
 તુલશી જન્મતેહી લીજ્યો દુઃખ સુખ જીવ
 કે સાથ;

વ્યાધી મીટ જો વેદસો કલમ ગ્રહીકયું હાથ. ૫૩૪
 પ્રારબ્ધ ન્યો તો હીઓ જવલગ રહે શરીર;
 તુલશી ચીંતા મત કરો ભજલો શ્રીરધુવીર. ૫૩૫
 તુલશી એસી પ્રીતીકર જેસે ચંદ્ર ચકોર;
 ચોંચ કુકી ગરદનગલી ચિતવત વાહી ઓર. ૫૩૬
 ઉત્તમ અરૂ ચંડાલધર જહાં દીપક ઉજાવાર;
 તુલશી મતે પતંગકે સખીજોત એક સાર. ૫૩૭
 મકરી ઉતરત તારસે પુનિ ગ્રહી ચઢત જોતાર;
 જાકો જાસો મન રમ્યો પહોંચત લગે ન વાર. ૫૩૮
 નીચ નીચ સખતર ગયે સંત ચરણ લવલીન;
 જાતીકે અભિમાનસે જુડે બહોત કુલીન. ૫૩૯
 સોના સાહી નહીં લગે લોહા ધુન નહીં ખાય;
 જુરા ભલા જો હરિ ભગત કબહુ નર્ક નહીં જાય. ૫૪૦
 કોઈ તો તન મન દુઃખી કોઈ ચિત્ત ઉદાસ;
 એક એક દુઃખ સખનકો સુખી સંતકા દાસ. ૫૪૧
 કામ ક્રોધ મદ લોભકી જખલગ મનમે ખાન;
 તુલશી પંડીત મૂરખા દાઉ એક સમાન. ૫૪૨
 પાણી વાધ્યો નાવમે ધરમે વાધ્યો દામ;
 દાનુ હાથ ઉલેચીએ એહી શીઆનો કામ. ૫૪૩

તુલશી સંપત્તીકે સંખ્યા પડત વિપતિમે ચીન,
 સજ્જન કંચન કદનકો વિપતિ કસોટી કીન. ૫૪૪
 કયા મુખ લે હસ બોલીએ તુલશી દીજે રોય;
 જન્મ અમોલખ આપના ચલે અકારત ખોય. ૫૪૫
 સદ્ગુરુ શબ્દી બાણ હય અંગ અંગ ડાલા તોડ;
 પ્રેમ ખેત ધાયલ ગીરે ટાંકા લગે ન જોડ. ૫૪૬
 પ્રેમ ખરાખર યોગ નહીં પ્રેમ ખરાખર ધ્યાન;
 પ્રેમ સ્થિતિ ખીન સાધવા સખહી થોથા જ્ઞાન. ૫૪૭
 હાથી ઘોડા ધન ઘણા ચંદ્રમુખી બહુનાર;
 નામ વીના યમ લોકમે પાવત દુઃખ અપાર. ૫૪૮
 મોહ મહા દુઃખ રૂપ હય તાકો માર નીકાલ;
 પ્રીતી જગતકી છોડદે તખ હોવે નીહાલ. ૫૪૯
 ધનવંતે દુખીએ સખી નિર્ધન દુખકા રૂપ;
 સાધુ સુખી તુલશી કહે પાયો ભેદ અનૂપ. ૫૫૦
 ના સુખ વિધાકે પડે ના સુખ વાદ વિવાદ;
 સાધુ સુખી તુલશી કહે લાગી જખહી સમાધ. ૫૫૧
 તુલશી જગમેં યું રહે જ્યું જીવ્યા મુખમાંહી;
 ધીવ ઘણા ભક્ષણ કરે તોખી ચીકની નાહી. ૫૫૨
 તુલશી ગુરુ પ્રતાપસે એસી જાણ પડી;
 નહીં ભરોસા થાસકા આગે મોત ખડી. ૫૫૩
 જ્યું ત્રીયા પીયર ખસે સુરત રહે પીયુ માંહી;
 એસે જન જગમેં રહે પ્રભુકો ભૂલે નાહી. ૫૫૪
 નિરાકાર નિરગુણ પ્રભુ તદપી સગુણ ધર દેહ;
 કરત રહત નાના ચરિત્ર કેવળ ભક્ત સ્નેહ. ૫૫૫
 નિજ મુખતે ભાખ્યો એહી ભક્ત અતી
 પ્રીય મોહી;
 ભક્ત વચન ઉલંઘું નહીં અહીત હીતજો હોધ. ૫૫૬

ભક્તનકી મહીમા અધિક પાર ન પાવે કોય;
 જહાં ભક્તજન પગ ધરે અડસઠ તીરથ સોય. ૫૫૭
 ભક્ત સંગ છાંડું નહીં સદારહું તીનપાસ;
 જહાં ન આહરે ભક્તકો તહાં ન મેરો વાસ. ૫૫૮
 શીરત ધામ વૈકુંઠ તજ ભક્ત જનનકે કાજ;
 જો જો ભક્ત મન ભાવહીં ધારત સોહી તન

સાજ. ૫૫૯

જયું વિહંગ વશ પીંજરે રહત સદા આધીન;
 ત્યું ભક્તાધીન પ્રભુ નિજજન હીત તનલીન. ૫૬૦
 હરીસમ જગ કહુ વસ્તુ નહીં પ્રેમ સમ નહીં પંથ;
 સદગુરુ સમ સજન નહીં ગીતા સમ નહીં ગ્રંથ. ૫૬૧
 જાકે મન વિશ્વાસ હય હદા પ્રભુ હય સંગ;
 કોટી કાલ ઝક ઝાલધ તોઉ નહો ચિત્ત ભંગ. ૫૬૨
 જાકો રાખે સાંઘ્યાં મારે ન શકે કોય;
 બાલ ન બાંકા કર શકે જો જગ વેરી હોય. ૫૬૩
 જો કહુ આવે સહજમે વોહી મીઠા જન;
 કડવા લાગે લીમસા જામે ખેંચા તાણ. ૫૬૪
 રાજ દુવારે સાધુજન તીન વસ્તુકો જાય;
 કયા મીઠા કયા માનકો કયા માયાકી ચાહાય. ૫૬૫
 પંડીત કેરી પોથીઆં જયું તેતરકા જ્ઞાન;
 એરન સગુણ બતાવઈ આપા ફંદ ન જાન. ૫૬૬
 એરનકી ચોરી કરે પુનિ સોધકો દાન;
 ઉંચે ચઢ ચઢ દેખહી આવત કહાં વિમાન. ૫૬૭
 સંસ્કૃત હય કૂપજલ ભાષા વહેતા નીર;
 ભાષા સદગુરુ સહીત જો હે સદગુરુ ગેહર
 ગંભીર. ૫૬૮

બ્રહ્મરૂપ હય બ્રહ્મવિદ તાકી વાણી વેદ;
 ભાષા અથવા સંસ્કૃત કરત ભેદ બ્રમ છેદ. ૫૬૯

ગીરીએ પર્વત શોખરસે પડીએ ધરણી મંઝાર;
 દુષ્ટ સંગ નહીં ફીણએ બૂડ કાલી ધાર. ૫૭૦
 પ્રેમ પ્રીતીસો જે મીલે તા સો મીલીએ ધાય;
 અંતર રાખી જે મીલે તા સો મીલે બલાય. ૫૭૧
 ભૂપ દુઃખી અબધૂત દુઃખી દુઃખી રંક વીંપરીત;
 કહે કબીર એ સખ દુખી સુખી સંત મનજીત. ૫૭૨
 એક અચંબા દેખ્યા હીરા હાટ બીકાય;
 પરખનવારે બાવરા કોડી બદલે જાય. ૫૭૩
 કબીર સોઈ પીર હુય જે જાણે પર પીડ;
 જે પર પીડ ન જાનહી સો કાફર એ પીર. ૫૭૪
 કબીર કલીયુગ કઠીન હુય સાચ ન માને કોય;
 કામી કોઈ મશખરા તીનકા આદર હોય. ૫૭૫
 સદ્ગુરૂ સંગ સાચી કથા કોઈ ન સુનહી કાન;
 કલીયુગ પુજા દંભકી બાજરીકો માન. ૫૭૬
 જાકે દૃઢ્ય ગુરૂ નહીં શીખ શાખાકી ભૂખ;
 સો નર એસા સુકસી જયું વન દાઝ્યા રૂખ. ૫૭૭
 રચન હારેકો ચીનલે ખાનેકું કયા રોય;
 દીલ મંદીરમે પેઠકર તાન પીછાડી સોય. ૫૭૮
 સુપનેમે સાંઈ મીલે સોવત લીઓ જગાય;
 આંખ ન ખોલું ડરપતાં મત સુપના હો જાય. ૫૭૯
 હંસા બગુલા એકરંગ માન સરોવર માંય;
 બગુલા કુંઢે માછલી હંસા મોતી ખાય. ૫૮૦
 પ્રીતી બહુત સંસારમે નાના વિધીકી સોય;
 ઉત્તમ પ્રીતી જાનીએ જે સદ્ગુરૂસે હોય. ૫૮૧
 સોઝિં તો સ્વપ્ને મીલું જગું તો મનમાંહીં;
 લોચન રાતે શુભ ધડી વીસરત કબ હુ નાહી. ૫૮૨
 સમ દ્રષ્ટી સદ્ગુરૂ કીઆ મેટ્યા ભરમ વિકાર;
 જ્યાં દેખું ત્યાં એકહી સાહેબકા દીદાર. ૫૮૩

ખુબ ખેલો સંસારમે બાંધ ન શકે કોય;
 ધાર જગાતી કયા કરે જો શીરપર બેજ ન હોય. ૫૮૪
 મોમે ઇતનો બલકહાં ગાઝીં ગલા પસાર;
 બદકો ઇતની ઘણી પડા રહે દરબાર. ૫૮૫
 સ્વામી હો સંઘ્રહ કરે દુજે દીનકો નીર;
 તરે ન તારે ઓરકો યું કથ કહે કબીર. ૫૮૬
 કથા કીર્તન કલી વિશે ભવસાગરકો નાવ;
 કહે કબીર જગ તરનકો નાહીં ઓર ઉપાવ. ૫૮૭
 કથા કીરતન કરનકી જકો નીસદીન રીત;
 કહે કબીરતા દાસસે નિશ્ચય કીજે પ્રીત. ૫૮૮
 કથા કીર્તન રાત દીન જકે ઉઘમ એહ;
 કહે કબીરતા સાધકી હુમ ચર્ણનકી ખેલ. ૫૮૯
 નામ રતન ધન પાયકે ગાંઠી બાંધ ન ખોલ;
 નહીં પન નહીં પારખુ તહીં આહુક નહીં મોલ. ૫૯૦
 નામ રતન ધન મુજમે ખાણુ ખુલી ઘટમાંહી;
 ખીન પેસેહી દેતહું આહુક કોઈ નાહીં. ૫૯૧
 જખં ગુણકા આહુક મીલે તખ ગુણ લાખ ખીકાય;
 જખ ગુણકા આહુક નહીં કોડી બદલે જાય. ૫૯૨
 હીરા પરખે ઝવેરી શબ્દકો પરસે સાધ;
 જો કોઈ પરખે સાધકો તાકા મતા અગાધ. ૫૯૩
 સખી રંસાયન હુમ કરી નહીં નામ સમ કોય;
 રંચક ઘટમે સંચરે સખ તન કંચન હોય. ૫૯૪
 ગાવનીઆકે મુખ બસું અરૂં ઓતાકે કાન;
 જ્ઞાની કે હીરદે બસું ભેદીકા મે પ્રાન. ૫૯૫
 જખહી નામ દ્વદય ધરા ભયો પાપકો નાશ;
 માનો ચીનગી આગકી પડી પુરાની ધાસ. ૫૯૬
 પૂટી આંખ વિવેકકી લખે ન સંત અસંત;
 જકે સંગ દશ વીશહે તાકા નામ મહંત. ૫૯૭

સાધુ મેરે સુખ વાડ અપની અપની ઠાર;
 શબ્દ વિવેકી પારખી વહ માથેકી માર. ૫૩૮
 ગુરુ પશુખનર પશુ ત્રીયા પશુ ઘેઠ પશુ સંસાર;
 માનુષ સોહી જનીએ જહી વિવેક વિચાર. ૫૩૯
 યુગ્મ મધ્ય જયુ' બાસહે વ્યાપ રહા જગમાંહી;
 સંતન માંહી પાઘએ ઓર કહુ કહુ નાહી. ૬૦૦
 કોટી કોટી તીરથ કરે કોટી કોટી કરે ધામ;
 જખલગ સાચ ન સેવીએ તખલગ કાચા કામ. ૧૦૧
 ખટો મીઠા ચરપરા જીવ્યા સખ રસ લેય;
 ચોર ચોર કુતીઆ મીલ ગઈ પેહરે કીસકો દેય. ૬૦૨
 અહાર કરે મન ભાવતા જીવ્યા કરે સવાદ;
 નાક તલહ પુરજી ભરે કો કહીએ પ્રસાદ. ૬૦૩
 રૂખા સુખા પાયકર ઠંડા પાણી પીય;
 દેખ પરાધ ચોપડી કયુ' લલચાવે જીય. ૬૦૪
 આધી અરૂ રૂખી ભલી સારીસો સંતાપ;
 જો ચાહેગા ચોપડી બહુત કરેગા પાપ. ૬૦૫
 કબીર સાંઘ સુજકો રૂખી રોટી દ;
 ચોપડી માંગત મેં ડરં મત રૂખી છીન લે. ૬૦૬
 ખુશ ખાનાહે ખીચડી માંહે પડે દુક લોન;
 માંસ પરાયા ખાયકર ગલા કટાવે કોન. ૬૦૭
 કહતાહુ' કહજતહુ' કહા જો માને હમાર;
 જાકા ગલ તુમ કાટહેા સો કાટહે તુમાર. ૬૦૮
 કબીર સોતા કયા કરે સોવે હોય અકાજ;
 અહાકા આસન ગીરા સુની કાલકી ગાજ. ૬૦૯
 કબીર સોતા કયા કરે ઉઠ ન રોવે દુઃખ;
 જાકા વાસા ગોરમે સોફયુ' સોવે સુખ. ૬૧૦
 કબીર સોતા કયા કરે જાગનકી કર ચોંપ;
 ચહદમ હીરા લાલહે ગીન ગીન ગુરૂકો સોંપ. ૬૧૧

સોતા સાધ જગાધ્યે કરે નામકા જાપ;
યહુ તીનો સોતે ભલે સાકિતસિંહ અડસાપ. ૬૧૨

જાગનસે સોવન ભલા જે કોઈ જાને સોય;
અંતર લવ લાગી રહે સહેજે સુમરણ હોય. ૬૧૩

જાગનમે સોવન કરે સોવનમે લવલાય;
શુરત દાર લાગી રહે તાર દુઃ નહીં જાય. ૬૧૪

તુમ તો સમરથ સાંધ્યાં દઢ કર પકડો બાંહી;
ધુડી લગી પહોંચાધ્યે નહીં છાંડો બીચમાંહી. ૬૧૫

સખ ધરતી કાગજ કરું લેખન સખ બનરાય;
સાત સિંધુકી શાહી કરું હરી ગુન લીખા

ન જાય. ૬૧૬

જે મેં ભૂલ બીગાડીઆં નાકર મેલા ચીત;
સાહેબ અવગુન નાગીને નફર બિગાડે નિત. ૬૧૭

અવગુન કીએ તો બહુ કીએ કરત ન માની હાર;
ચાહે બંદા બખશીએ ચાહે ગરદન માર. ૬૧૮

મેં અપરાધી જન્મકા નખશીબ ભરા વિકાર;
તુમ દાતા દુઃખ ભંજના મેરી કરો સંભાર. ૬૧૯

નહીં પરતીત ન પ્રેમ રસ ના કછુ તનમેં ઢંગ;
નાંજનું ઉસ પીવસો ક્યું કર રહસી રંગ. ૬૨૦

ક્યા મુખ લે વિનતિ કરું લાજ આવતહે મોહી;
તુમ દેખત અવગુન કરું કેસે ભાવું તોહી. ૬૨૧

ભક્તિ દાન મોહે દીજીઓ ગુરૂ દેવનકે દેવ;
ઓર કછુ નહીં ચાહીએ નીશ દીન તુમરી સેવ. ૬૨૨

દોશ પરાયા દેખકર ચલે હસંત હસંત;
અપના યાદ ન આવહી જાકા આદા ન અંત. ૬૨૩

તીનકા કબહુ ન નીંદીએ જે પાવન તલ હોય;
કબહુ ઉઠ આંખો પડે પીઠ ધણેરી હોય. ૬૨૪

નિંદકસે કુત્તા ભલ્લા જો હુઠકરે માંડે રાર; ૬૨૫
 કુત્તારે પ્રાધીં જુરા જો ગુરૂ દીવાવે ગાર. ૬૨૫
 નિંદક નજદીક રાંખીએ આંગણુ કુટી છવાય; ૬૨૬
 ખીન પાની સાબુ વીના નિર્મલ કરે મુભાય. ૬૨૬
 કબીર નિંદક મત મરો જીવો આદ જુગાદ; ૬૨૭
 હમતો સદ્ગુરૂ પાઈયા નિંદકકે પરસાદ. ૬૨૭
 કબીર મેરે સાધકી નીંદ કરો મત કોય; ૬૨૮
 જો કે ચંદ્ર કલંક હય તોડી ઉજાગારા હોય. ૬૨૮
 સાતો સાગર મેં કર્યા જંબુ દીપકે પીઠ; ૬૨૯
 નીંદા પરાઈ ના કરે સો કોઈ વિરલા દીઠ. ૬૨૯
 સાંધ આગે સાચહો સાંધ સાચ મુહાય; ૬૩૦
 ભાવે લંબે કેશકર ભાવે ઘાટ મુંડાય. ૬૩૦
 સાધુ એસાં ચાહીએ સાચી કહે ખનાય; ૬૩૧
 ચાહે દુટે ચાહે જુટે કહા ખીન રહા ન જાય. ૬૩૧
 સાચે શ્રાપ ન લાગીએ સાચે કાલ ન ખાય; ૬૩૨
 સાચેકો સાચા મીલે સાચે મણ્ડી સમાય. ૬૩૨
 પ્રેમ પ્રીતીકા ચોલના પહેર કબીરા નાચ; ૬૩૩
 તન મન તાપર વાર હું જો કોઈ ખોલે સાચ. ૬૩૩
 સાચ ખીના સુમરણ નહીં ભયખીન ભક્તિ નહોય; ૬૩૪
 પારસસે પડદા રહે કંચન કીસ ખીધ હોય. ૬૩૪
 કબીર લજ્યા લોકકી ખોલે નાહીં સાચ; ૬૩૫
 જાન જુઝ કંચન તજે કયું તું પકડે કાય. ૬૩૫
 કોટી કરમ લાગે રહે એક કોધકી લાર; ૬૩૬
 કીયા કરાયા સખ ગયા જખ આયા અહંકાર. ૬૩૬
 ગાર અંગારા કોધ ઝાલ નીંદા ધુવાં હોય; ૬૩૭
 ઉન તીનોકો પરહરે સાધ કહાવે સોય. ૬૩૭
 આવત ગાલી એક હય ઉલટ હોય અનેક; ૬૩૮
 કહે કબીર ન ઉલેટીએ વાહી એકકી એક. ૬૩૮

ગાલી સો સખ ઉપજે કલહ કટ્યોર મીચ;
 હાર ચલે સો સંતહે લાગ રહેસો નીચ. ૬૩૯
 એસી વાણી બોલીએ મનકા આપા ખાય;
 ઓરનકું સીતલ કરે આપન શીતલ હોય. ૬૪૦
 બોલી તો અનમોલ હય જે કોઈ જાને બોલ;
 હીએ તરાવું બોલકર તખ મુખ બહાર બોલ. ૬૪૧
 કૃષ્ણકિ કમાની ચડ રહી કુટીલ વચનકા તીર;
 ભર ભર મારે કાનમેં સાલે સકલ શરીર. ૬૪૨
 કુટીલ વચન સખસે ખુરા જરી કરે તતુ જાર;
 સાધ વચન જલરૂપ હય ખરજે અમૃત ધાર. ૬૪૩
 ચોટ સુહેલી શીલાકી પડતે લેય ઉસામ;
 ચોટ સહારે શબ્દકી તા ગુરકા મેં દાસ. ૬૪૪
 બોદ બોદ ધરતી સહે કાટકુટ બનરાય;
 કુટીલ વચન સાધુ સહે ઓરસે સહા ન જાય. ૬૪૫
 સહજ તરાવું આનંદર સખ રસ દેખા તોલ;
 સખરસ માંહી જભરસ જે કોઈ જાને બોલ. ૬૪૬
 શબ્દ ખરાખર ધન નહીં જે કોઈ જાને બોલ;
 હીરા તો દાંચા મીળે શબ્દ કા બોલ ન તોલ. ૬૪૭
 શીતલ શબ્દ ઉચારીએ અહંઆનીએ નાહીં;
 તેરા ખારા તુજમે દુશ્મનખી તુજ માંહીં. ૬૪૮
 વાદ વિવાદ વીખ ઘણા બોલે બહુત ઉપાધ;
 મોન રહે સખકી સહે સુમીરે નામ અગાધ. ૬૪૯
 જહાં દયા તહાં ધર્મ હય જહાં લોભ તહાં પાપ;
 જહાં ક્રોધ તહાં કાલ હય જહાં ક્ષમા તહાં આપ. ૬૫૦
 આયા તો ઠગની ભઈ ઠગત શીરી સખ દશ;
 જા ઠગને ઠગની ઠગી તા ઠગકો આ દશ. ૬૫૧
 આયા છાયા એકસી વીરલા જાને કોય;
 ભગતાકે પીછે લગે સનમુખ ભાગે સોય. ૬૫૨

કબીર માયા પાપીની માંગે મીલે ન હાથ;
 મન તે ઉતારી જૂઠકર લાગી ડાલે સાથ. ૬૫૩
 આસન મારે કયાં હુવા મરીન મનકી આશ;
 તેલી કેરા ઘેલ જયું ધરમેંહી કોસ પચાશ. ૬૫૪
 જો તું ચાહે મુજકો મતી કછુ રાખે આસ;
 મુજ સરીખો હો રહે સખ કછુ તેરે પાસ. ૬૫૫
 બહુત પસારા નહીં કરો કર થોડકી આશ;
 બહુત પસારા જીને કીઆ તેલી ગયે નિરાશ. ૬૫૬
 કબીર માયા પાપીની બહુ મીલાઈ લોગ;
 પુરી કીનહુ ન ભોગવી ઇસકા એહી વિયોગ. ૬૫૭
 કબીર માયા મોહની મોયે જાન સુજાન;
 જાગે હુ છોડે નહીં ભઠ ભર મારે જાન. ૬૫૮
 મીઠા સખ કોઇ ખાતહે વીખ નહીં કોઇ ખાય;
 લીંબ કોઇ ન પીવસી સર્વ રોગ મીટ જાય. ૬૫૯
 ગુરુકો છોટા જાનકર દુનીઆ આગે દીન;
 જીવનકો રાજા કહે માયા કે આધીન. ૬૬૦
 માયા દીપક નર પતંગ ભ્રમ ભ્રમ માંહી પડંત;
 કોઇ કોઇ ગુરુ જ્ઞાનસે ઉગરે સાધુ સંત. ૬૬૧
 ચલો ચલો સખ કોઇ કહે પહોંચે વીરલા કાય;
 એક કનક ઓર કામની દુર્ગમ ઘાટી હાય. ૬૬૨
 પર નારીકું ભોગતે સીધા નરકે જાય;
 તીલકો જમ છાંડે નહીં કોટીન કરે ઉપાય. ૬૬૩
 નયનો કાજલ દેયકર ગાઢે બાંધે કેશ;
 હાથો મેંદી લાયકર વાઘણ ખાયા દેશ. ૬૬૪
 નારીકી ઝાંઘ પડત અંધે હોત ભુજંગ;
 કબીર તીનકી કેન ગતી જો નિત્ય નારીકે સંગ. ૬૬૫
 કામી કુત્તાતીસ દીન અંતર હોત ઉદાસ;
 કામી નર કુત્તા સદા છ રૂતુ ખારા માસ. ૬૬૬

કામી કોઢી લાલચી ધનસે ભક્તિ ન હોય;
 ભક્તિ કરે કોઈ શુરમા જાતિ વરણ કુળં ખોય. ૬૬૭
 નારી પરાધ આપની ભોગે ચારાશી જાય;
 આગ આગ સખ એકસી હાથ દીએ જલ જાય. ૬૬૮
 જેહરે પરાયા આપના ખાએસે મરજાય;
 અપની રક્ષા ના કરે કહે કબીર સમજાય. ૬૬૯
 કૂપ પરાયા આપના ગીરે ડૂબ જો જાય;
 એસા ભેદ વિચાર કર તું મત ગોથા ખાય. ૬૭૦
 છુરી પરાધ આપની મારે દર્દ જો હોય;
 બહુ વીધી કહું પુકાર કર કર છુવો મત કોય. ૬૭૧
 કામી કબહુ ન ગુરુ ભજે મીઠે ન સંશય શૂલ;
 એર ગુના સખ બખશીએ કામી ડાલ ન મૂલ. ૬૭૨
 જહાં કામ તહાં રામ નહીં જહાં રામ નહીં કામ;
 તુલશી દાનો ના મીલે રવી રજની એક ઠામ. ૬૭૩
 સર્વ સોનેકી સુંદરી આવે વાશ સુવાસ;
 જો જનની હોય આપની તોડી ન ખેઠે પાસ. ૬૭૪
 નારી નસાવે ત્રીન ગુન જો નર પાસે હોય;
 ભક્તિ મુક્તિ નીજ ધ્યાનમે ખેઠ ન શકે કોય. ૬૭૫
 ગાય રોય હસ ખેલકે હરત સખનકે પ્રાણ;
 કહે કબીર યા બાતકો સમજે સંત સુખાણ. ૬૭૬
 નારી નદી અથાહ જલ છુડ મુઝ્યા સંસાર;
 એસા સાધુ કબ મીલે જા સંગ ઉતર પાર. ૬૭૭
 એક કનક એર કામની વિષફલ કીએ ઉપાય;
 દખહીતે વિશ ચઢે ચાખતહી મર જાય. ૬૭૮
 એક કનક એર કામની તજીએ ભગીએ દુર;
 ગુરુ બીચ ડાલે અંતરા જમ દેસી મુખ ધુર. ૬૭૯
 રજબી રજકી કોટડી તાપર સાળે રૂપ;
 સતનામ બીન છુડસી કનક કામની કૂપ. ૬૮૦

કામી તો નિર્ભય ભયા કરે ન કબીહું શાંક; ૬૮૧
 ઇંદ્રી કેરે વશ પડા ભોગે નરક નિશાંક.
 કહેતાહું કહે જાતહું સમજે નહીં ગમાર; ૬૮૨
 વૈરાગી ગીરહી કહા કામી વાર ન પાર.
 નારી તો હુમખી કરી જાના નહીં વિચાર; ૬૮૩
 જખ જાના તખ પરહરી નારી બડી વિકાર.
 છાટી મોટી કામની સખહી વિષયકી વેલ; ૬૮૪
 વેરી મારે દાવસે એ મારે હસ ખેલ.
 બડા હુવા તો ક્યા હુવા જેસે બડી ખજુર; ૬૮૫
 પંથીકો છાયા નહીં ફેલ લાગે અતિ દુર.
 હંચે પાની ના ટીકે નીચેહી ઠહેરાય; ૬૮૬
 નીચા હોયજો ભર પીવે ઉંચ પીઆસા જાય.
 જ્ઞાની ધ્યાની સંયમી દાતા શુર અનેક; ૬૮૭
 જપીઆ તપીઆ બહુતહે શીલવંત કોઈ એક.
 સુખકા સાગર શીલ હય કોઈ ન પાવે થાહ; ૬૮૮
 શબ્દ વીના સાધન નહીં દ્રવ્ય વિના નહીં શાહ.
 ચાહ મીટી ચીંતા ગમ મનવા એ પરવાહ; ૬૮૯
 જીનકો કષ્ટ ન ચાહીએ સોહી શાહાનશાહ.
 આખ ગમ આદર ગયા નયનન ગયા સ્નેહ; ૬૯૦
 એ તીનો તખહી ઘટે જખહી કહા કષ્ટ રેહ.
 માંગન ગયે સો મર ગયે મરે સો માંગન જામ; ૬૯૧
 તીનસે પેહેલે વો મરે જો હોત કહતહે નાહીં.
 માંગન મરણ સમાન હય મત કોઈ માંગો ભીખ; ૬૯૨
 માંગનસે મરના ભલા એ સદ્ગુરૂકી રીત.
 બીન માંગા તો અતિ ભલા માંગલીઆ નહીં દાર; ૬૯૩
 ઉદર સમાના માંગલે નિશ્ચય પામે મોક્ષ.
 ઉત્તમ ભીખ હે અજગરી સુન લીજે નીજબૈન; ૬૯૪
 કહે કબીર તાકે ગહે મહા પરમ સુખ ચેન.

મનકું મેઝું પટકકે ટુક ટુક હો જાય;
 વિખડી ક્યારી બોચકર લુણતાં ક્યું પસ્તાય. ૬૯૫
 મન પાંચોકે વશ પડા મન કે વશ નહીં પાંચ;
 છત દેખું તીત દવ લગી છત ભાગું તીત આંચ ૬૯૬
 કબીર વેરી પ્રખલ હય એક છવ રિપુ પાંચ;
 અપને અપને સ્વાદકો બહુત નચાવે નાંચ. ૬૯૭
 કબીર મન તો એક હે ભાવે તહાં લગાય,
 ચાહે હરીકી ભક્તિ કર ચાહે વિષય કમાય. ૬૯૮
 મનકે મારે બન ગયે બન તજ વસ્તી માંહી;
 કહે કબીર કયા કીજએ એ મન ઠેહેરે નાહી. ૭૯૯
 તીન લોક ચોરી ભઈ સખકા ધનહર લીન;
 બીના શીશકા ચોરવા પડા ન કાહુ ચીન. ૭૦૦
 કબીર યહુ મન મશખરા કહું તો માને રોશ;
 છસ મારગ સાહેબ મીલે તહાં ન ચાલે કોશ. ૭૦૧
 જેતી લેહેર સમુદ્રકી તેતી મનકી દોડ;
 સહેજે હીરા નીપજે જો મન આવે ઠોર. ૭૦૨
 દોડત દોડત દોડયો જહાં લગ મનકી દોર;
 દોડ થકી મન થીર ભયા વસ્તુ ઠોર કી ઠોર. ૭૦૩
 પેહેલે એ મન કાગ થા કરતા છવન ઘાત;
 અબ તો મન હંસા ભયા મોતી ચુન ચુન ખાત. ૭૦૪
 કબીર મન પર્વત હતા અબ મેં પાયા જન;
 ટાંકી લાગી પ્રેમકી નીકસી કંચન ખાન. ૭૦૫
 મનહીકો પરબોધીએ મનહીકો ઉપદેશ;
 જો યહુ મન વશ આવહી તો શિષ્ય હોય સખદેશ. ૭૦૬
 શીખ શાખા બહુતે કીએ સદગુરૂ કીઆ નમીત;
 ચાલે થે સત લોકકો બીચહી અટકા ચીત. ૭૦૭
 ખાત બનાઇ જગ ઠગ્યો મન પરબોધ્યો નાહી;
 કબીર એ મન લે ગયા લક્ષ ચોરાશી માહી. ૭૦૮

પહના ગુણના ચાતુરી યહ તો ખાત સેહેલ;
 કામદહન મન વશ કરણ ગગન ચઢન મુશકેલ. ૭૦૮
 પઠ પઠકે પથર ભયે લીખ લીખ કે ભયે ઈંટ;
 કબીર અંતર પ્રેમકી લાગી નેક ન છીંટ. ૭૧૦
 નામ ભજો મન વશ કરો ચેહી ખાતહે તંત;
 કાહેકો પઠ પથ મરો કોટીન જ્ઞાન કે અંથ. ૭૧૧
 કબીર મન મેલા ભયા યામે બહુત વિકાર;
 ચહમન કેસે ધોધએ સાધુ કરો વિચાર. ૭૧૨
 ગુરુ ધોખી શીશ કપડા સાબુ સરજનહાર;
 સુરત શીલપર ધોધએ નિકસે જોત અપાર. ૭૧૩
 યય પાનીકી પ્રીતડી પડા જો કપટી લોન;
 ખંડ ખંડ ત્યારે ભયે તાહી મીલાવે કોન. ૭૧૪
 મનકે બહુતે રંગ હુય છીન છીન બદલે સોય;
 એક રંગમે જો રહે એસા વીરલા કોય. ૭૧૫
 કબીર મન ગાફીલ ભયા સુમરન લાગે નાહીં;
 ઘણી સહેગા ત્રાસના જમકી દરગાહ માંહી. ૭૧૬
 મનપક્ષી જબલગ ઉડ વિષય વાસના માંહી;
 પ્રેમ બાજકી ઝપટમે જબલગ આયો નાહીં. ૭૧૭
 જહાં બાજ વાસા કરે પક્ષી રહે ન ઓર;
 જીસ ઘટ પ્રેમ પ્રગટ ભયા નહીં કર્મકો ઠોર. ૭૧૮
 મન કુંજર મહા મસ્તથા ફીરતા ગહર ગંભીર;
 દુહરી તીહરી ચોહરી પડ ગઈ પ્રેમ જંજીર. ૭૧૯
 કબીર યહમન લાલચી સમજે નહીં ગમાર;
 ભજન કરવેકો આલસી ખાનેકો હુશીઆર. ૭૨૦
 એતો ગતી હુય અટપટી ઝટપટ લખે ન કોય;
 જો મનકી ખટપટ મીટે ચટપટ દરશન હોય. ૭૨૧
 મુખસો નામ રટા કરે નીશદીન સાધુ સંગ;
 કહે કબીર કોરી ગજ કેસે લાગે રંગ. ૭૨૨

દેખા દેખી લક્ષ્મિકો કબલુ ન ચાસી રંગ;
 વિપત પર તખ છોડસી જયું કેંપુરી ભુજંગ. ૭૨૩
 સાધુ ભયા તો કયા ભયા માત્રા પહેરી ચાર;
 ખાહેર ભેખ બનાધયા ભીતર ભરી ભંગાર. ૭૨૪
 ડાઠી મુંછ મુંડાયકર હુવા ઘોટમ ઘોટ;
 મનકો કયું નહીં મુંડીએ જામે ભરી હય ખોટ. ૭૨૫
 મૂરખકો સમજાવતે જ્ઞાન ગાંઠકા જાય;
 કોયલા હોય નઉજલા સોમણ સાબુ લગાય. ૭૨૬
 કબીર કહે કયું ગર્વકર કાલ અહેકર કેશ;
 ના જાનું કીત મારસી કયા ઘર કયા પરદેશ. ૭૨૭
 આજ કાલકે ખીચમે જંગલ હોયગા ખાસ;
 ઉપર ઉપર હલ ફીરે ઢાર ચરેગે ધાસ. ૭૨૮
 હાડ જલે જયું લાકડી કેશ જલે જયું ધાસ;
 સખજગ જલતા દેખકર ભયે કબીર ઉદાસ. ૭૨૯
 જુઠે સુખકો સુખ કહે જાનતહે મન મોદ;
 જગત ચખીના કાલકા કુછ મુખમે કુષુ ગોદ. ૭૩૦
 કુશલ કુશલહી પુછતે કુશલ રહા ન કોય;
 જરા મુઠ ના ભય મુવા કુશલ કહાંસે હોય. ૭૩૧
 પાણી કેરા ખુલ ખુલા ધંસ માનુષકી જાત;
 દેખતહી છીપ જાઇંગે જયું તારા પરભાત. ૭૩૨
 રાત ગમાઈ સોયકર દીવસ ગમાયો ખાય;
 હીરા જન્મ અમોલથા કોડી બદલે જાય. ૭૩૩
 આજ કહે મેં કલ ભજું કાલ કહે ફીર કાલ;
 આજ કાલહી કરતહી અવસર જાસી ચાલ. ૭૩૪
 પાવ પલક તો દુર હય મોપે કહા ન જાય;
 ના જાનું કયા હોયગા પલકે ચોથે ભાય. ૭૩૫
 કબીર એ તન જાતહે શકે તો રાખ બહોર;
 ખાલી હાથે વોહી ગયે જીનકે લાખ કરોડ. ૭૩૬

દેહ ધરેકા ફેલ એહી દેહ દેહ કહુ દેહ; '
 દેહ ખેહ હો જયગી ફીર કોન કહેગા દેહ. ૭૩૭
 હાંકો પર્વત ફાટતે સમુદ્ર ધુંટ ભરાય;
 તે મુનિવર ધરતી ગલે કયા કોઈ ગર્વ કરાય. ૭૩૮
 ઇસ દુનીઆંમે આયકે છોડ દે તું એંદ;
 લેના હોયસો જલદી લે ઉઠી જાતહે પેંઠ. ૭૩૯
 તું મત જાને ખાવરા મેરા હે સખ કોય,
 પીંડ-પ્રાણસો ખંધ રહ્યા વહુ નહીં અપના હોય. ૭૪૦
 મેં મેં બીડી બલાય હુય શકો તો નીકસો ભાગ;
 કહે કબીર કબલગ રહે કમ લપેટી આગ. ૭૪૧
 કબીર આપ ઠગાઈએ ચોર ન ઠગીએ કોય;
 આપ ઠગાયું સુખ ઉપજે ચોર ઠગે દુખ હોય. ૭૪૨
 કબીર નોખત આપની દીન દશ લેહુ બજાય;
 વહુપુર પટન વહુગલી શીર ન દેખો આય. ૭૪૩
 સાત શબ્દ જો બાજતે ઘર ઘર હોતે રાગ;
 તે મંદીર ખાલી પડે એક જો લાગે કાગ. ૭૪૪
 પાંચ તત્વકા પુતલા માનસ રાખ્યો નામ;
 ચાર દીનાંકે કારણે શીર શીર રોકે ઠામ. ૭૪૫
 મરેંગે મર જાઈંગે કોઈ ન લેગા નામ;
 ઉજડ જાય બસાઈંગે છોડ બસાંતા ગામ. ૭૪૬
 જન્મ મરણ દુઃખ યાદકર કુડે ઠામ નિવાર;
 જીન જીન પંથે ચાલના સોઇ પંથ સંભાર. ૭૪૭
 કબીર ખેત કોઇકા મીરજો ખાયા ઝાડ;
 ખેત બીચારા કયા કરે જો ઘણી કરે નહીં વાડ. ૭૪૮
 સત્ત નામ જાન્યા નહીં લાગી માટી ખોડ;
 કાયા હાંડી કાઠકી ના વહુ ચઢે બહોર. ૭૪૯
 કબીર ગુરૂકી ભક્તિ બીન રાજ ગધા હોય;
 માટી લદે કુંભારકી ઘાસ ન ડાલે કોય. ૭૫૦

કખીર ચહુ તન જાતહે શકે તો ઠાઠ લગાય;
 કે સેવા કરુ સાધકી કે હરીકે ગુણ ગાય. ૭૫૧
 ઉજવલ પહેરે કપડા પાન સોપારી ખાય;
 કખીર હરીકી ભક્તિ ખીન ખાંધ્યા જમપુર જાય. ૭૫૨
 મનુખ્ય જન્મ દુર્લભ હુય દેહ ન વારંવાર;
 તરુવરસો પતા ખરે ફીર ન લાગે ડાર. ૭૫૩
 કખીર સખ જગ નિર્વના ધનવંતા નહીં કોય;
 ધનવંતા સોઈ જનીએ જાકે રામ નામ ધન હોય ૭૫૪
 ખાય ખીલાય લુટાયદે કરલે અપના કામ;
 ચલતી વખત રે નરો સંગન ચલે છ દામ. ૭૫૫
 સો પાપનકા મૂલહે એક રૂપીઆ રોક;
 સાધુ હો સંઘ્રહ કરે મીઠે ન સંશય શોક. ૭૫૬
 જાન યુઝ જડહો રહે બલ તજ નિર્બલ હોય;
 કહે કખીર તા દાસકો ગાંજ ન શકે કોય. ૭૫૭
 કથનીકે શુરે ઘણુ થોથે ખાંધે તીર;
 પ્રેમ ચોટ જનકો લગી તીનકે વીકલ શરીર. ૭૫૮
 કરની ખીન કથની કથે અજ્ઞાની દીન રાત;
 કુકર જયું છું કંત ફીરે સુની સુનાઈ ખાત. ૭૫૯
 પદ સુનકે સમજાવહી મન નહીં ખાંધે ધીર;
 રોટીકા સંશય પડા યું કથ કહે કખીર. ૭૬૦
 પાણી મીલે ન આપકો ઓરકું બખશત ખીર;
 આપન મન નિશ્ચય નહીં ઓર બંધાવત ધીર. ૭૬૧
 વાણી તો પાણી ભરે ચારો વેદ મજુર;
 કરની તો ગારા કરે રેહેનીકા ઘર દૂર. ૭૬૨
 પદ જોડે સાખી કહે સાધન પડ ગમ રોસ;
 કાઠયા જલ પીવે નહીં કાઠ પીવનકી હોંસ. ૭૬૩
 જેસી મુખસો નીકસે તેસી ચાલે નાહીં;
 મનુખ્ય નહીં વોધાન ગતી ખાંધે જમપુર જાહી. ૭૬૪

મજાદ ગુરૂકો કીજીએ બહોત ગુરૂ લખાડ;
 અપને અપને લોલકો ઠાર ઠાર ખર માર. ૭૬૫
 મુખકે માથે શીલા પડા જે નામ દૃઢ્યસે જાય;
 બલીહારી વા દુઃખથી જે પલ પલ નામ
 જપાય. ૭૬૬

સુમરનકી સુધી યું કરો જેસે કામી કામ;
 એક પલક વીસરે નહીં નીશદીન આઠો જામ. ૭૬૭
 સુમરનકી સુધી યું કરો જયું ગાગર પનીહાર;
 હાલે ચાલે સુરતમે કહે કબીર વિચાર. ૭૬૮
 સુમરનકી સુધી યું કરો જયું સુરલી સુતમાંહી;
 કહે કબીર પારો ચરત વિસરે કબહુ નાહી. ૭૬૯
 સુમરનકી સુધી યું કરો જેસે દામ કંગાલ;
 કહે કબીર વીસરે નહીં પલ પલ લે સંભાલ. ૭૭૦
 સુમરનસો મન લાઇએ જેસે કીટ ભીરંગ;
 કબીર વીસારે આપકો હો જાય તેહી રંગ. ૭૭૧
 સુમરન સુરત લગાયકર મુખતે કહુ ન ખોલ;
 બાહરકે પટ ખોલકર અંતરકા પટ ખોલ. ૭૭૨
 માલા તો કરમે ફીરે જીભ શીરે મુખમાંહી;
 મનવા તો દશદિશ ફીરે એ તો સુમરન નાહી. ૭૭૩
 કહતાહું કહજતહું કહા બજાઉં ઢોલ;
 થાસા ખાલી જતહે તીન લોકકા મોલ. ૭૭૪
 એસે મોઘે મોલકા એક થાસ જે જાય;
 ચૌદા લોક પટંતરે કાહે ધુડ મીલાય. ૭૭૫
 કબીર કુધા કુતરી કરત ભજનમેં ભંગ;
 ચાકો દુકડા ડાલકર સુમરન કરો નિશંક. ૭૭૬
 નામ જપત કન્યા ભલી સામીત ભલાનપૂત;
 જેરીકે ગલે ગલથના યામે દુધ નમૂત. ૭૭૭

નામ જપત કૃષ્ણી ભલા ચોય ચોય પડે જાન્યામ;
 કંચન દહી કામકીસ જમુખ નાહીં નામ. ૭૭૮
 ખારગ ચલતે જોગીરે તાકા નાહીં દાશ;
 કહે કબીર બેઠા રહે તારીર કરડે કોશ. ૭૭૯
 ઘું ઘું કરતાં ઘું ભયા મુજમે રહી ન હું;
 વારી તેરા નામપર જીત દેખું તીત ઘું. ૭૮૦
 ગુરૂખીન અહોનીશ નામલે નહીં સંત પરભાવ;
 કહે કબીર તા દાસકો પડે ન પુરો દાવ. ૭૮૧
 કબીર તે નર અંધાલે ગુરૂકો કહેતે ઓર;
 હરી રૂઠે ગુરૂ મેલસી ગુરૂ રૂઠે નહીં ઠોર. ૭૮૨
 ગુંગાહુવા ખાવરા બેહેરા હુવા કાન;
 પાવનસેં પીંગલહુવા સદગુરૂ માર્યા ખીન. ૭૮૩
 ભેદી લીયા સાથકર દીની વસ્તુ ખતાય;
 કોટી જનમકા પંથથા પલમે દીઆ છુડાય. ૭૮૪
 સેવક સેવામે રહે અંત કહું ના જાય;
 દુઃખ સુખ શીર ઉપરે સહે કહે કબીર સમજાય. ૭૮૫
 શીખ્યકો એસા ચાહીએ ગુરૂકો સખરસ દે;
 ગુરૂકો એસા ચાહીએ શીખ્યકા કષ્ટ ન લે. ૭૮૬
 દારે ધણીકે પડરહે ધકા ધણીકા ખાય;
 કબીરુ તો ધણી નીવાંજહી જો દર છાંડ ન જાય. ૭૮૭
 ફલ કારન સેવા કરે તજે ન મનસે કામ;
 કહે કબીર સેવક નહીં ચહે ચોગના દામ. ૭૮૮
 મેરા મુજમે કુછ નહીં જો કષ્ટહે સો તોર;
 તેરા તુજકો સોંપતે કયા લાગતહે મોર. ૭૮૯
 દાસ દુખી તો મેં દુખી આદી અંત તીન કાલ;
 પલક એક મેં પ્રગટહો છીનમે કરૂં નીહાલ. ૭૯૦
 ભક્તિ બીજ બીણસે નહીં આધ પડે જો ઝાલ;
 કંચન જો વિષ્ટા પડે ઘટે ન તાકો મોલ. ૭૯૧

પ્રેમ છીપાયા ના છીપે જા ઘટ પ્રગટ હોય;
 જો કે મુખ બોલે નહીં તો નયન દેતહે રોય. ૭૯૨
 પીયા ચાહે પ્રેમ દસ રાખા ચાહે માન;
 એક મીઠ્યાનમે દાખડગ દેખા સુના ન કાન. ૭૯૩
 જેસી લવ પહેલે લગી તેસી નીલાવે ઓર;
 અપને દહુકી કેન ગીને તારે પુરૂષ કરેર. ૭૯૪
 પપીઆકા પ્રણ દેખકર ધીરજ રહે ન રંચ
 મરતે દમ જલમે પડા તોઉ ન બોરી ચંચ. ૭૯૫
 પતિધૃતા પાતકો ભજે તાહી ન ઓર સુહાય;
 સિંહ બચા જો લંઘના તોખી ઘાસ ન ખાય. ૭૯૬
 શીર રાખે શીર જાતહે શીર કાટે શીર હોય;
 જેસે બાતી દીપકી કટે ઉજાઆરા હોય. ૭૯૭
 તીર તુપકસે જો લડે સો તો શૂર ન હોય;
 વિષયજીત ભક્તિ કરે શૂર કહાવે સોય. ૭૯૮
 કબીર મન મૃતક હુવા દુર્બલ ભયા શરીર;
 પીછે લાગે હરી શીરે કહે કબીર કબીર. ૭૯૯
 સંતનકે મેં સંગ હું અંત કહું નહીં જાઉં;
 જો મોહે અરપે પ્રીતીસો સંતન મુખ

હોય ખાઉં. ૮૦૦

કબીર સોમુખ ધન્યહે જીસ મુખ નીકસે રામ;
 દહી કીસીકી વાપરી પવિત્ર હોયહે ગ્રામ. ૮૦૧
 કબીર સોઠ કુલ ભલો જામે હરીકો દાસ;
 જેહી કુલ દાસ ન ઉપજે સો કુલ ઠાક પલાસ. ૮૦૨
 કાલ કરંતા આજકર આજ કરંતા હાલ;
 પીછે કહું ન હોયગો જો શીર આવે કાલ. ૮૦૩
 કબીર ગર્વ ન કીજીએ રંક ન હુસીએ કોય;
 અખી તો નાવ સમુદ્રમે ના જાને કયા હોય. ૮૦૪

ਤਾਰਥ ਬਹੁਐ ਐਕੁ ਕੁਲ ਸਾਂਤ ਮੀਲੇ ਕੁਲ ਘੋਰ;
 ਸਦਗੁਰੁ ਮੀਲੇ ਅਨੇਕੁ ਕੁਲ ਕਛੇ, ਕਘੀਰ ਵਿਚਾਰ; ੮੦੫
 ਭਗਮੇ ਵੇਰੀ ਕੋਠ ਨਹੀਂ ਜੋ ਮਨ ਸੀਤਲੁ ਛਾਯ;
 ਧੰਨੁ ਆਪਾ ਤੁੰ ਭਾਰਦੇ ਦਯਾ ਕਰੇ ਸਭ ਕੋਯ; ੮੦੬
 ਫੁਰੀਯਨ ਤੋਂ ਫੁਰੀਯਾ ਲਲਾ ਯਤਨਦੇ ਸਾਂਸਾਰ;
 ਫੁਰੀਯਾ ਤੁੰ ਫੁਰੀਯੇ ਮੀਲੇ ਯਤਨਾ ਭਮਕੇ ਧਾਰ; ੮੦੭
 ਫੁਰੀ ਫੇ ਘਾਂਡ ਰੇਤਮੇ ਘੀਘਰੀ ਫੁਥੇ ਧੁਨੀ ਨ ਭਯ;
 ਕਛੇ ਕਘੀਰ ਗੁਰੁ ਲਈ ਘਟਾਘ ਘੀਟੀ ਛੋਕੇ ਘਾਧ; ੮੦੮
 ਮਨ ਧੁਰਨਾਸੇ ਰਹੀਤ ਕਰ ਜੋ ਵਿਧੀਸੇ ਛੋਯ;
 ਘਾਛੇ ਲਕਿਤ ਘਾਛੇ ਧਿਆਨ ਕਰ ਘਾਛੇ ਧਿਆਨਸੇ ਸੋਯ; ੮੦੯
 ਪਾਰਸਮੇਂ ਘੋਰ ਸਾਂਤਮੇ ਘੋਰਾ ਅੰਤਰੇਂ ਭਨ;
 ਘੋਰਾ ਲੋਛਾ ਕੰਧਨ ਕਰੇ ਘੋਰੇ ਘਾਧ ਸਮਾਧ; ੮੧੦
 ਨੀਲਕਾਂਠ ਝੀਡਾ ਧੂਧੇ ਸੁਭਮੇ ਘੀਰਾਯੇ ਰਾਮ;
 ਫੁਮਸੇ ਅਧਗੁਨਸੇ ਕਛੁ ਫਰਸ਼ਾਨਹੀਸੇ ਕਾਮ; ੮੧੧
 ਮਨ ਭਨੇ ਸਭ ਘਾਤ ਭਨਤਹੀ ਅਧਗੁਨ ਕਰੇ;
 ਕਾਛੁਝੀ ਕੁਸਲਾਤਛੋ ਛਾਥ ਛੀਪ ਕੁਧੇ ਪਠੇ; ੮੧੨
 ਸੰਭ ਸਾਂਤੋਧ ਵਿਚਾਰ ਜੋ ਧੁਨਿ ਸਾਂਤਨਕੋ ਸਾਂਗ;
 ਸੁਭਿਤ ਦਾਸੀ ਛੋ ਰਛੇ ਘੋਰੇ ਰਛੇ ਅਲਾਂਗ; ੮੧੩
 ਵਿਧਯਨਕੋ ਵਿਧਯਨਯੋਧਨ ਸਮ ਵਿਧ ਨਹੀਂ ਘੋਰ;
 ਝੇਛੀ ਵਿਧਯਸੋ ਰਤੀ ਘਡੀ ਘੋਰਾਸ਼ੀ ਤੀਂਹੀਂ ਛੋਰ; ੮੧੪
 ਮ੍ਰਗ ਮੀਨ ਭਾਂਗ ਪਤਾਂਗ ਕੁੰਭਰ ਐਕੁ ਦਾਸ-ਵਿਨਾਸ;
 ਪਾਂਧ ਦਾਸ ਅਸਾਧਯ ਭਮੇ ਤਾਡੀ ਕੇਤੀਕ ਅਸ; ੮੧੫
 ਤੀਯਾਛੁਧ ਦੁਰ੍ਧ ਘੋਰੁ ਧੀਰ ਸੁਤਕਾ ਧਰ;
 ਸੁਭ ਸੁਧਪਨੇ ਰਾਂਧਕ ਨਹੀਂ ਮਨਮੇ ਨਿਸ਼ਚਯ ਕਰ; ੮੧੬
 ਸਰ੍ਪ ਵੀਸ਼ ਕਾਟੇ ਘਛੇ ਐ ਘੀਤਪਤ ਘਡ ਭਯ;
 ਜ਼ਾਨ ਧਿਆਨ ਘੋਰ ਧਰਮਕੋ ਭਡਾ ਮ੍ਰਗਸੇ ਘਾਧ; ੮੧੭
 ਘਿੰਤਾ ਤਾਡੀ ਝੀਯਐ ਜੋ ਅਨਛੋਨੀ ਛੋਯ;
 ਐਕੁ ਮਾਰ੍ਗ ਸਾਂਸਾਰਕੋ ਨਾਨਕ ਥੀਰ ਨਹੀਂ ਕੋਯ; ੮੧੮

નાનકે નના હો રહે જેસી નની દુખ;
 ઓર ધાસં સુકળયેગી દુખ ખૂબકી ખૂબ ૮૧૯
 માયા સંગી ન મન સગા ન ચહસુંસાર;
 પરપુરામ યા જીવકો સગાહે સરજન હાર. ૮૨૦
 કરતા સાથ ખીગાડકે કીસકા રહીએ હોય;
 કહે દુનીદાસ કહાં જાઈએ ખચા શકે નહીં કોય. ૮૨૧
 દર દર ફીરતા ધ્યાન જયું દુકન પાવે કોય;
 નિરંકારકો ભુલ તોં કહે દુનીદાસ અસ હોય. ૮૨૨
 જોકો પ્રેમ પીઆસહે તાકો નીંદ ન ભુખ;
 કહે દુનીદાસ અમૃતકીએ સર્વ વિધીકે દુખ. ૮૨૩
 જગત પસારા દેખકે મનકો નહીં ડૂલાય;
 માયા મોહકા જાલહે પ્રભુજીસે ચિત્ત લાય. ૮૨૪
 જોંકી જીવન જાઠહે મનમે દેખ વિચાર;
 મેરી મેરી કયા કરે શીરપર ચલન સંભાર. ૮૨૫
 જખ લગ ઘટમે પ્રાણ હે તખલગ પ્રભુ ન વિસાર;
 નારાયણકો ધ્યાન ધર પલપલ નામ વિચાર. ૮૨૬
 જો પ્રભુ ચાહેસો કરે તુંકાહિ વિસમાદ;
 દારી ઉસકે હાથમે જો રમ્યા આદિ જુગાદ ૮૨૭
 જોરાવરસો દાસ્તી કીસ ખીધરાજ હોય;
 જો ચાહેસો કરલીએ ઉજર ન કરીએ કોય. ૮૨૮
 જીન કુંઢયા તીન પાધયાં પરિશ્રમ ઘટ માંહી;
 ચહજગ ધૈરા હો રહા જો ધત ઉત કુંઢન જાઈ. ૮૨૯
 રામ ભજનકા શોચ કયા કરતાં હોયસો હોય;
 દાદુ રામ સંભારીએ શીર પુછીએ ના કોય ૮૩૦
 દાદુ સાચા રામ હય આપ કહે સમજાય;
 ઓર આરંભ સખ છોડકે પ્રભુજીસે ચિત્ત લાય. ૮૩૧
 ધ્યાસે ધ્યાસ સંભાર તો એક દીન મીલીએ આય;
 સુમરન રસ્તા સહજકા સદગુરૂ દીઆ ખતાય. ૮૩૨

- જીવત મીટી હો રહો સાંઘ સનમુખ હોય; .
 દાદુ પહેલે મર રહો પીછે મરે સંખ કોયુ. ૮૩૩
- જો તુજકો કાંટે યોવે વાકું યોતું ફુલ,
 તું ફુલકે ફુલ હે વાહીકો લગે ત્રિશુલ ૮૩૪
- કહા કરે વૈરી પ્રબલ જો સહાય બલવીર;
 દશ હજાર ગજબલ ઘટયો ઘટયો ન દશ
 ગજ ચીર. ૮૩૫
- જો ગૃહ કરે તો ધર્મ કર નહીં તો કર વૈરાગ; .
 વૈરાગી બંધન કરે તાકો બડો અભાગ. ૮૩૬
- બહોત લાલી દબકે ફુલ ગુમાન ભયે;
 કીતને બાગ જહાંનમે લગ લગ સુક ગયે ૮૩૭
- કરત કરત અભ્યાસસે જડમતિ હોત સુજાણુ;
 રસરી આવત જાતહી શીલપ રહોત નિશાન. ૮૩૮
- સંત ન છાંડે સંતઘ કોટીક મીલે અસંત;
 મહ્યાગીરી ભુજંગુ લગે શીતલતા ન તજંત. ૮૩૯
- ભોજન છાજનકી નહીં શોચ કરે હરિદાશ;
 વિધિભરન પ્રભુ કરતહે સોકયું રહે નિરાશ. ૮૪૦
- પુનિ શ્રી મુખ ગીતાવિશે ભાખ્યો અર્જુન પાસ;
 યોગ ક્ષેમ સખ કોઈ કરો જનકો મેરી આશ. ૮૪૧
- ગીરહુ ગાંઠ નહીં બાંધતે જખદેવે તખ ખાધ; .
 ગોવીંદ તીનકે પીછે ફીરે મત ભૂખે રહે જાધ. ૮૪૨
- સંતનકો એ પરમ ધન સખ ગ્રંથનકો સાર;
 ભક્તનકો સર્વસ્વ યહુ રસીકન પ્રાણુ આધાર. ૮૪૩
- સાકિત (અજ્ઞાન) નરજો વાહીકો પઢે સુને કર નેમ;
 નિશ્ચય તે નર પાવહી હરિચર્ણ દૃઢ પ્રેમ. ૮૪૪
- હરિ ચર્ણ દૃઢ પ્રેમ જોહી ધન્ય ધન્ય તે ધન્ય;
 ભક્ત રામકો રહીવર સકલ હોય પ્રસન. ૮૪૫

પહત સુનત યાકે ભયો મુજમે ન અધિક હુલાસ;
 મેરીહી શુદ્ધ લીજ્યો જન આપનો દાસ. ૮૪૬
 મમતા ભ્રમ તાકિ મીટ ઉપજે સમતા જ્ઞાન;
 રમે જો રમતા રામસો જગમેં ગ્રહો ન માન. ૮૪૭
 નિગમ અરૂ ગીતા કહયો પર્મ પુનિતા નામ;
 બીત્યો જન્મ તો જાતહે ભજલે સીતારામ. ૮૪૮
 મનકી મીટ મલીનતા હોધ લીનતા સાથ;
 નીકી ચહે પ્રવીનતા ભજ્યો દીનાનાથ. ૮૪૯
 જન પાયો હરિ પરમરંસ મીટ કર્મ ભ્રમદાય;
 ગ્રહી ધર્મ અપકર્મ તજ માન પરમ ગતી હોય. ૮૫૦
 કામ કોધ લાગી સુરત વહી અભાગી જન;
 હરિ અનુરાગી જે સુમતિ સો બહાગી જાણુ. ૮૫૧
 ઉપજવત આનંદ ઉર પતીતસુ પાવન રામ;
 આવન જાવન જાત મીટ જપ ધણીકો નામ. ૮૫૨
 જ્યાં લગી ઘટમે શ્વાસહે હોય રહો હરિદાશ;
 પુરે આશ નિરાશકી વાસુદેવ ઉર વાશ. ૮૫૩
 નામ જપત સજન તે નર્ક કુંડ નહીં જાય;
 કોટી કોટી પાપી તરે પુંડરીક ગુન ગાય. ૮૫૪
 ભલે જુરે સખ એકસે જબલગ બોલે નાહીં;
 જન પડત હે કાક પીક રૂતુ બસંતકે માહીં. ૮૫૫
 મધુર વચનસે જાત મીટ ઉત્તમ જન અભિજ્ઞાન;
 તનક સીતલ જલસે મીટ જેસે દુધ ઉજ્જાન. ૮૫૬
 જો જાહીસો રચ રહયો તીહી તાહીસો કામ;
 જેસે કીડો લીમકો કયા કરે બસી આમ. ૮૫૭
 બ્રહ્મ બનાયે બન રહે તે શીર ચાર બનેન;
 કાન કહત નહીં વેણુજ્યું જીભ સુનત નહીં વેણુ. ૮૫૮
 મૂરખ ગુણુસમજે નહીં તો નહીં ગુણીમેં ચૂક;
 કયા ભયો દીનકો વૈભવ જો દખે નહીં ઉલુક. ૮૫૯

કારજ ધીરે હોત હે કાહે હોત અધિરૂ;
 સમય પાછ તર વર ફેલે કેતાક સીંચો નીર. ૮૬૦
 જો ચાહે સોહી કરે બકે અશક્તિ અંજ;
 સુબકે દેખત નગન હર ધરત ગૌરી અંધંગ. ૮૬૧
 બંડે સેહેજહી બાતેસે રીઝદેત બક્ષીશ;
 તુલશીદલતે વિરજ્યુ જ્યુ આક ધતુરે ધશ. ૮૬૨
 કયા કરે કોઉ જતન પ્રકૃતી ચોરકી ચોર;
 વિષ મારે જ્યાવે સુધા ઉપજત એકહી ઠોર. ૮૬૩
 કરે ન કાહુ દુષ્ટસો જાહી પ્રેમકી બાન;
 ભ્રમર ન છાંડે કેતકી તીખે કંટક જાન. ૮૬૪
 ધન બાહે મન બઢ ગયો ધન ઘટે ઘટ નહીં હોય;
 જ્યુ જલસંગ બઢે જલજ જલ ઘટ ઘટે નહોય. ૮૬૫
 સખમેં લઘુ હય માંગવો વામે પ્રેર ન ફાર;
 બલપે જાયતહી ભયે વામન તંન કિરતાર. ૮૬૬
 કોઉ દૂર ન કર શકે ઉલંઠે વીધીકે અંક;
 ઉદધી પીતા તઉ ચંદ્રકો ધોઉ ન શકયો કંલંક. ૮૬૭
 અમલક સખે સપૂતકે સારે કાજ સપૂત;
 સખકો ઠાકન હોત હે જેસે બનકિ સૂત. ૮૬૮
 કો સુખકો દુખ દેત હે દેત કર્મ ઝક ઝોર;
 હૃપ શોક તું કયું કરે ધજ પવનકે જોર. ૮૬૯
 અંતર અંગુલી ચારકો સાચ જૂઠમે હોય;
 સખમાને દેખી કહી સુની ન માને કોય. ૮૭૦
 નીચનસે ઊંચ હોત હે હોત ઊંચસે નીચ;
 દીપકપર કાજલ પડે કમલ હેઠ હે કીચ. ૮૭૧
 હોય ભલે ચાકરનસે ભલો ધણીકો કામ;
 જ્યુ અંગદ હનુમાનતે સીતા પાછ રામ. ૮૭૨
 સુખ સજનકે મીલનકો દુર્જન મીલે જનાય;
 જાણે ઉખ મીઠાશકો જખ મુખલીંબ ચખાય. ૮૭૩

જાહી મીલે સુખ હોત હે તાહી બીજુરે દુઃખ હોય;
સૂર્ય ઉદય દુલે કમલ તા બીન સકુચે સોય. ૮૭૪

અપની પ્રભુતાકો સખે બોલત જૂઠ બનાય;
વેશ્યા વરસ ઘટાવહી જોગી વરસ બઢાય. ૮૭૫

ભલે ખૂરે નીલે સભે મહંત પુરૂષકે સંગ;
ચંદ્ર સાપે જલ અગ્નીએ બસત શંભુકે અંગ. ૮૭૬

બીના કહેસે સત પુરૂષ પરકી પુરે આશ;
કોન કહત હે સૂર્યકો ધરધર કરત પ્રકાશ. ૮૭૭

કબુ નીચ નહીં છેડીએ ભલો ન વાકો સંગ;
પથર ડારે કીચમે ઉછરી બીગાડે અંગ. ૮૭૮

આય ન ખરચે સુખ ધન ચોર સખલલે જાય;
પીછે જયું મધુ મક્ષીકા હાથ ધસે પસ્તાય. ૮૭૯

ઉઘમ વિદ્યા લીજીએ જો કે નીચપે હોય;
પડ્યો અપવિત્ર ઠારમે કંચન તજે ન કોય. ૮૮૦

જાણુ બુઝ અજુગત કરે તાકો કહા બસાય;
જગતહી સોવત રહે તાકો કહા જગાય. ૮૮૧

સજન બચાવે દુષ્ટસે રહે નીરંતર સાથ;
નેન સહાય જયું પલક દેહ સહાય હાથ. ૮૮૨

બુદ્ધિવાન ગંભીરકો સંગત લાગે નાહી;
જયું ચંદન ઢીંગ અહી બસત તીન વીખલાજી

નાહી; ૮૮૩

સજનકું દુખહુ દીએ દુરીજન પુરે આશ;
જેસે ચંદનકો ધસે સુંદર દેત સુવાસ. ૮૮૪

સજન ચિતપર નહીં ધરત દુરિજન જનકે બોલ;
પથર મારે આંમકો તોડી ફલ દેત અમોલ. ૮૮૫

વીરલે નર પંડીત ગુની વીરલે બુઝન હાર;
દુઃખખંડન વીરલે પુરૂષ તે ઉત્તમ સંસાર. ૮૮૬

જાહી ખડાઈ ચાહીએ તંજે ન ઉત્તમ સાથ;
 જ્યુ' પલાસે સંગ પાનકે પહોંચે રાજા હાથ. ૮૮૭
 વચન પારખી હોડી હું પેહલે આપન લાખ્ય;
 ખીચુ પૂછે નહીં લાખીએ મહી શીખ હીચે

રાખ. ૮૮૮

મુખ મવન દગે નાશિકા સખહીકે એક ઠોર;
 કહેવો મુનવો દખવો ચતુરનકો કછુ ઓર. ૮૮૯

જો તું ચાહે અધિક રસ શીખ ઉપકી લેય;
 જો તોકો અનરસ કરે તાહી અધિક રસ દેય. ૮૯૦

કેસે નીલે નિર્ભળજન કરી સખલસે વેર;
 જેસે રહે સાગર વિશે કરત મગરસો વેર, ૮૯૧

અપની પોચ વિચાર કે કરતખ કરીએ દોડ;
 તે તે પાવ પસારીએ જેતી લંખી સોડ. ૮૯૨

કરીએ મુખકો હોત દુખ એ કહો કોન સયાન;
 વા સોનેકો જારીએ જાસે દુટે કાન. ૮૯૩

તુલશીનિજ કીરતી ચહે પરકી કીર્તી ધોય;
 તીનકો મુખ મસી લાગીએ મીટે ન મરીએ
 ધોય. ૮૯૪

વાસુદેવકે ભજન ખીન વૃથા ન ભરના ધાસ;
 મુક્ત કહે હરી ભજનસે ઉરમે હોત પ્રકાશ. ૮૯૫

જીને રાખ્યો ગર્ભવાસમે દેદે અમૃત અહાર;
 મુક્તાનંદ કહેસો ભજે કરુણા નીધી કિરતાર. ૮૯૬

જઠરાગ્રીકી ઝાલમે જલને ન દીઓ તોય;
 મુક્તાનંદ અતિ પ્રેમસો સદા ભજે પ્રભુ સોય. ૮૯૭

જીને તોડું ગર્ભવાસમે દીઓ અનંત ભવ જ્ઞાન;
 મુક્ત કહે ભજસો પ્રભુ વાસુદેવ ભગવાન. ૮૯૮

જો પ્રભુકો ગર્ભવાસમે બોલબોલ કોલ તેં દીન;
 મુક્ત કહે તેહી ભજનસે ભવજલ તરો પ્રવીન. ૮૯૯

નારાયણ કે નામસે પતીત લહે ભવપાર; ૯૦૦
 મુક્ત કહે ભજતાહીકું જાણી સદા હે સાર. ૯૦૦
 ભરત ખંડે તર તનદીઓ વાસુદેવ જગવંદ; ૯૦૧
 મુક્ત કહે ભજ તાહીકું હરન વિકટ ભવકંદ. ૯૦૧
 જો તનકું સુર ચાહતહે કરન અવિધા અંત; ૯૦૨
 મુક્ત મનુષ્ય તનમે મીલે વાસુદેવ ભગવંત. ૯૦૨
 વાસુદેવ ભગવાનસે ધરત સખહી અવતાર; ૯૦૩
 મુક્ત કહે તેહી ભજનસે પતીત હોત ભવપાર. ૯૦૩
 વાસુદેવકું ત્યાગકે પૂજત ભૈરવ ભૂત; ૯૦૪
 મુક્ત કહેસો મૃદનર માકે પેટ કપૂત. ૯૦૪
 વાસુદેવ પ્રભુ છાંડકે અન્યદેવ રતી જોય; ૯૦૫
 મુક્તાનંદ રહે ગંગ ત્રટ કુપ ખોદત શઠ સોય. ૯૦૫
 સુંદર નર તન પાયકે જો ન ભજે જગદીશ; ૯૦૬
 મુક્ત કહે તાપર ચઢે જમ કીંકરકું રીશ. ૯૦૬
 મુક્ત મનુષ્ય તન પાયકે કરત ન હરી ગુણગાન; ૯૦૭
 સુનત ન હરી ગુણ હેતસો તાકે દૃઢ પાપાન. ૯૦૭
 મુક્ત મનુષ્ય તન પાયકે જો હરી ભક્ત ન હોય; ૯૦૮
 સો જમ પૂરકું જાયકે અતિશિર કુટત રોય. ૯૦૮
 મુક્ત મનુષ્ય તનુ પાયકે જો ન ભજત જદુનાથ; ૯૦૯
 સો પીછે પસ્તાયયગો બહોત ધસેગો હાથ. ૯૦૯
 મુક્ત મનુષ્ય તનુ પાયકે કરત ન હરીસે હેત; ૯૧૦
 પાપ ભાર શીરપર ભરે જીવત જેસે પ્રેત. ૯૧૦
 મુક્ત મનુષ્ય તનુ પાયકે જો ન ભજે ભગવાન; ૯૧૧
 વૃથા જન્મ તાકો ભયો તેસમ ચોર ન હોન. ૯૧૧
 મુક્ત મનુષ્ય તન પાયકે જો ન જપત હરી જાપ; ૯૧૨
 શ્રવણ સુનત નહીં હરીકથા તાકે પુરણ પાપ. ૯૧૨
 મુક્ત મનુષ્ય તનુ પાયકે હરી વિમુખનસે હેત; ૯૧૩
 સો નર નરકે જાતહે કુટુંબ પરિવાર સમેત. ૯૧૩

મુક્ત મનુષ્ય તન પાયકે કર ન કરવું હરીકાજ;
 તાકે ભુજ ભુશણ સહીત સર્પ વિષુ સખ સાજ. ૯૧૫
 મુક્ત મનુષ્ય તન પાયકે જીભ ન હરીગુણ ગાત;
 સે દાદુરકી જીભ સંભ વૃથા બકત દીનરાત. ૯૧૬
 હરિગુરુ સંતકું પ્રેમસે નમત ન જાકે શીશ;
 મુક્ત કહે તેહી બેવને ભાર દીઓ જગદીશ. ૯૧૭
 મુક્ત કહે જો મનુષ્ય કે પગ ન ચલત પ્રભુપાસ;
 તાકે પગ તર પડે સમ કહેતે સખ હરીદાસ. ૯૧૮
 મુક્ત મનુષ્ય તનુ પાયકે હરિ ઉર ધારત નાહી;
 વૃથા ધાસ તે ધમણ સમ મૃતક તુલ્ય જગમાંહી. ૯૧૯
 જો પ્રભુ ભવજલ તરનકું દીઓ મનુષ્ય તન નાવ;
 મુક્ત કહે ભજ તાહીકું મત ચૂકે અબદાવ. ૯૨૦
 મુક્ત કહે મનુષ્ય તન હરિ ભજવેકો સાજ;
 તાતે સમરો શ્રી હરી હોય સખહી વીધી સાજ. ૯૨૧
 શ્રુતિ પુરાણ સદ્ અંથકેએહી અનોપમ સાર;
 મુક્ત કહે હરી દાસકું તજના વિષય વિકાર. ૯૨૨
 બોલનહાર જીવસો જીબ ત્યાગત નિજ દેહ;
 મુરદાકે સંગ મુક્ત કહે કોઈ ન રાખત સ્નેહ. ૯૨૩
 માત પીતા સુત જીવતી રાખત અતિસે પ્યાર;
 મુક્ત કહે ચેતન ગયે સખી મીલી કાઠત બહાર. ૯૨૪
 અધિક રૂપ ગુણ ચાતુરી સખ કોઈ આદર દેત;
 મુક્ત કહે ચેતન ગયે કોઈ ન રાખત હેત. ૯૨૫
 ઊંચા કુળ વિદ્યા અધિક કરણી દેવ સમાન;
 મુક્ત કહે ચેતન ગયે સખે સોવત સ્મશાન. ૯૨૬
 અતિ દાતા આચારવંત ઉત્તમ કુલ વિખ્યાત;
 મુક્ત કહે ચેતન ગયે તાહી અડત અલડાત. ૯૨૭
 ખાત પીત બોલે ચલે સુંદર ગુણકો ધામ;
 મુક્ત કહે ચેતન ગયે કષ્ટ ન આવે કામ. ૯૨૮

- સુત નારી મજિતાર સખ રાખત અતિસે હૃત;
 મુક્ત કહે ચેતન ગયે જારી છાર કરી દેત. ૯૨૯
 નવ જોખન નિજ સુંદરી કંઠ લગાવત જોય;
 મુક્ત કહે ચેતન ગયે ડરી ભાગતહે સોય. ૯૩૦
 આન દાન સખ દેશમે હુકમ ન ફેરત કોય;
 મુક્ત કહે ચેતન ગયે હોત ખાખ સખ સોય. ૯૩૧
 જાહી પ્રગટ મોહન મીલે એસે સંત સુજન;
 મુક્ત કહે ચેતન ગયે સોડી ન દેવત જ્ઞાન. ૯૩૨
 સખો ભાંતી ચેતન વિના સુખ દાયક નહીં દેહ;
 મુક્ત કહે મતીમંદ સો તનસે કરત રનેહ. ૯૩૩
 મુક્ત કહે મતીમંદ સો દેહકું માનત આપ
 ચેતન ભીન નહીં જાનહી તાકે પુરણ પાપ. ૯૩૪
 મુક્ત કહે ચેતન સહીત ભાસત સુંદર દેહ;
 ચેતન ગયે હય પ્રેતસમ અતિ હે જડત ન એહ. ૯૩૫
 તાતે સખ કોઈ કરતહે ચેતનકો સનમાન;
 મુક્ત કહે એ મર્મકું સમજે સંત સુજન. ૯૩૬
 જપ તપ તીરથ જાત્રા કરત જોગ વૃત દાન;
 મુક્ત કહે હરી શરણ ખીન નહીં મીટે અજ્ઞાન. ૯૩૭
 પાંચો કેશ બઢાયકે સિદ્ધ હોય ધ્રુતત લોક;
 મુક્ત કહે હરી શરણ ખીન ટરત ન સંશય શોક. ૯૩૮
 કોઈ લુણ નહીં ખાતહે રખત મુનીવૃત કોડિ;
 મુક્ત કહે હરી શરણ ખીન કુકસ કુટત સોડિ. ૯૩૯
 મલીન વસ્ત્ર તનપર ધરે કેશ લુચાવત જેહુ;
 મુક્ત કહે હરી શરણ ખીન કુકસ કુટત તેહુ. ૯૪૦
 અસન વસન ઇછે નહીં કનક કામની ત્યાગ;
 મુક્ત કહે હરી શરણ ખીન વૃક્ષ તુલ્ય વૈરાગ. ૯૪૧
 જંત્ર મંત્ર બહુ કરતહે તનપર ભુસત ખાખ;
 મુક્ત કહે હરી વિમુખસો રાસભ સમ સાક્ષાત. ૯૪૨

મુંડમુલ ખેણી ખાતહે તરતલે રાખેત વાસ;
 મુક્ત કહે હરી વિમુખકો મીરત ન આશાવાસ. ૯૪૩
 મુક્ત કહે હરિ વિમુખકો નહીં દરત અજ્ઞાન;
 તિમર તારેષે ના દરે બીન પ્રગટે જ્યુલાન. ૯૪૪
 મુક્ત કહે હરિ વિમુખસો સમજી શકત નહીં અંથ;
 તાતે પઠ પઠ પચી મરે લેત ન હરીકો પંથ. ૯૪૫
 મુક્ત કહે હરિ વિમુખનર વિદ્યા પઠત અપાર;
 જ્યું મીસરીકી છાંટકો ખરપર ડાલ્યો ભાર. ૯૪૬
 તીન તાપમે જગજલે મુક્ત પેટકે કાજ;
 પેટ દીઆ સોહી ભરે મુધાર અપના રાજ. ૯૪૭
 કોઈ વિભુતિ તનધરે કોઈ ડીગંબર હોત;
 મુક્ત કહે હરિ શરણ બીન જડ મતિજનમ
 વિગોત. ૯૪૮

કોઈ વાધંબર આઢહી વનકલ આઢત કોઝી;
 મુક્ત કહે હરી શરણ બીન સિદ્ધ ન હોવત સોઝી. ૯૪૯
 મુક્ત કહે હરી શરણ બીન સંસારી અરુ ભેખ;
 પ્રભુ યાકું ગીને નહીં હોય ધણો દુખી દેખ. ૯૫૦
 મુક્ત પ્રભુકે શરણ બીન ધર ધર ભેખ અપાર;
 સાધન કરે કરે મરતહે લહત ન ભવજલપાર. ૯૫૧
 મુક્ત પ્રભુકે શરણ બીન જ્ઞાની બનત ગમ્માર;
 શ્રુતિ પુરાણ સદ્ અંથકી તોડત પાજ લખાડ. ૯૫૨
 મુક્ત કહે સતસંગસે સઠ મુધરત સાક્ષાત;
 મુનિ નારદ કહી વ્યાસસે પૂર્વ જન્મકી ખાત. ૯૫૩
 દોશ હરન શીતલ કરન ધન્ય સમ સંત મુધીર;
 મુક્ત જ્ઞાન જલ ખરસકે હરત સખનકી પીડ. ૯૫૪
 સંત બડે પરમાર્થી દત સખનકું જ્ઞાન;
 મુક્ત કહે તેહી મીલે તાકો કરત કલ્યાન. ૯૫૫

દાશ કલકં મીરાંકે શુદ્ધ કરતહે સંત;
 મુક્ત મીલાવે સખહીકું પ્રગટ રૂપ ભગવંત. ૯૫૬
 મીલન ચાહો પરિશ્રદ્ધકું તો કરના સત સંગ;
 મુક્ત કહે સદ્ બ્રંથકો એસિદ્ધાંત અભંગ. ૯૫૭
 જ્ઞાન ભક્તિ વૈરાગ સહીત સંત સરલ ચિત્ત હોય;
 મુક્ત કહે ભવ તરનકો અતિ ખડો નૌકા સોય. ૯૫૮
 સંત કબહુ ત્યાગત નહીં ધર્મ સહિત હરિ ધ્યાન;
 મુક્ત કહે ભવ સમુદ્રમે સો મુનિનાય સમાન. ૯૫૯
 સંત ધર્મંતર વૈદસમ જેસો રોગી જેહુ;
 મુક્ત ખતાવત તાહીકું તેસો ઓખદ તેડી. ૯૬૦
 જખહી મોવે જન સંતકો તખહી ભયો કલ્યાન;
 મુક્ત કહે પ્રભુ પ્રગટકો સંત દેત તેહી જ્ઞાન. ૯૬૧
 સંત સખનકો હીત કરે દે સાચો ઉપદેશ;
 મુક્ત મીલાવે રામસે સ્વારથ નહીં લવલેશ. ૯૬૨
 બકરા હાથ કસાઈકે માજન ધાર છુડાત;
 મુક્ત કહે ત્યું સંત જન કરત જ્ઞાનકી ખાત. ૯૬૩
 બ્રાહ્મણસે ચંડાલલગ સખકું પાર લગાત;
 મુક્ત નાવસમ સંત જન ગીનત ન જાત કુજાત. ૯૬૪
 કનક કામની ત્યાગકે સંત કરત જો જોય;
 મુક્ત કહે સખ છાજહી લછન લગત ન કોય. ૯૬૫
 શ્રુતિ પુરાણ સદ્ બ્રંથકો રાહ ન છોડત સંત;
 મુક્ત કહે એહી મરમસે જાની લેહુ બુદ્ધિવંત. ૯૬૬
 કોઈ નિંદત કોઈ વંદહી કોઈક ભોજન દેત;
 મુક્ત સંતકું સમ સખે ગુન અવગુન નહીં લેત. ૯૬૭
 કોઈ પુજે અતિ પ્રેમસે કોઈક મારત લાત;
 મુક્ત સખહીસે સમ સદા સોઈ સાધુ સાક્ષાત. ૯૬૮
 ધન દાસત સુત જીવતી રાજખાજ સુખકાજ;
 મુક્ત કહે એ સખ મીલે દુર્લભ સંત સમાજ. ૯૬૯

ચૌદ લોક સુખ ત્રાજુંમે ધરી જોષિત જાણ કેમ;
 મુક્ત કહે સત સંગકે સુખ લવસમ નહીં હોય. ૯૭૨
 સુવનમે બહુ તન ધરે ઉંચ અરૂનીચ અનંત;
 મુક્ત ન તેહી કારજ સરે જખલગી ચીલત
 ન સંત. ૯૭૨

ચૌદ સુવનમે સખહીકું વિપયાનંદ સમાન;
 મુક્ત ભયો જેહી બ્રહ્મ સુખ સો હરિભક્ત
 સુજન. ૯૭૨

કનક કામનીકો કષ્ટ ભુલે કરત ન સંગ;
 મુક્ત કહે સો સંત મત વ્યાદિ જુગાદી અભંગ. ૯૭૩
 પાપ તુલ્ય પ્રભુતા લગે સાપ તુલ્ય સનમન;
 નારી નાગન સમ તજે મુક્ત ન તેહી સમાન. ૯૭૪
 ઇંદ્ર લોક જેહી અગ્ની સમ વિધન તુલ્ય અજ લોક;
 મુક્ત બ્રહ્મ હો હરિભજે ઉર નહીં સંશય શોક. ૯૭૫
 અષ્ટ સીધ નવ નીચકી ઉરમે લેશ ન આશ;
 મુક્ત કહે તેહી સંતસે મીલે પ્રગટ અવિનાશ. ૯૭૬
 કામ કોધ મદ લોભકે મુલ ઉખાડન જોય;
 મુક્ત કહે સો મહામુની હરિકું પ્યારા હોય. ૯૭૭
 પ્રેમ મગન પ્રભુ ઉરધરે કરનન જગ વ્યવહાર;
 મુક્ત કહે સો સંત જન ફીરત કરન ભવપાર. ૯૭૮
 ધરી ભેખ હરી ભજન તથ ભરત ન ખાલી થાસ;
 મુક્ત કહે સોડિ સંતઉર રહે પ્રગટ અવિનાશ. ૯૭૯
 જપ તપ તીરથ જાત્રા જોગ યજ્ઞ વૃત દાન;
 મુક્ત તાહી હોવત સદા જેહી ઉર શ્રી ભગવાન. ૯૮૦
 સખહી દેવ તેહી રીજત સખહી તીરથ તેહી પાસ;
 મુક્ત કહે જેહી સંત ઉર શ્રી હરી કીન નિવાસ. ૯૮૧
 નવધા ભક્તિ હોત હે આઠો પહોર એક તાર;
 મુક્ત કહે જેહી સંત ઉર રહત સદા કીર્તાર. ૯૮૨

સૂર્ય સંત તનકું હરે તાતે ભયે સમાન;
 મુક્ત બહાર તમ રવીહરે સંત હરત અજ્ઞાન. ૯૮૩
 જેહી થલરે તમ રવીહરે તહાં તમ હોત પ્રવેશ;
 મુક્ત સંત તમ હરત તહાં ફીર ન મોહ તમ લેશ ૯૮૪
 જ્ઞાની મેરો આતમા મેં જ્ઞાનીકો પ્રાણ;
 મુક્ત કહે શ્રી મુખ કહો ગીતામે ભગવાન. ૯૮૫
 દેહ ગેહ મુત જીવતી ધન દોલત મુખ સાજ;
 મુક્ત સખ અરપત મોહીકું મોય ભજત
 તજીલાજ. ૯૮૬
 જગત સોવત રેન દીન જો મેરે ગુન ગાત;
 મુક્ત કહે શ્રી મુખ કહો ગીતામે સાક્ષાત. ૯૮૭
 અતિ પ્રેમ મમ ભક્ત હય થહી અર ત્યાગી જોય;
 મુક્ત કહે શ્રી મુખ કહો તેહી સમ આર ન કોય. ૯૮૮
 મેં તીનકે પીછે ફર નેક ન રાખું માન;
 મુક્ત કહે શ્રી મુખ કહો હરિગુન મેરે પ્રાણ. ૯૮૯
 જેસા મેં પ્રીય સંતકું ત્યું મોકું પ્રીય સંત;
 મુક્ત કહે શ્રી મુખ કહો મહીમા શ્રી ભગવંત. ૯૯૦
 જ્યું મેં દુર્લભ સંતકું ત્યું મોહો દુર્લભ દાસ;
 મુક્ત કહે શ્રી મુખ કહો જન મહિમા અવિનાશ. ૯૯૧
 જ્ઞાન ભક્તિ વૈરાગ જીત ધર્મસે ધ્યાન સમેત;
 મુક્ત આર મુલ ગુન મુખદ સંત સદા તેહી લેત. ૯૯૨
 ભજન ભક્તિ વૈરાગ દેત જ્ઞાન આર ધ્યાન;
 મુક્ત કહે જગમે નહીં દાતા સંત સમાન. ૯૯૩
 આન પાન વ્યવહાર સખ તનકો આર સમાન;
 મુક્ત સંત તો નહીં ગીને જડમતિ અજાણ. ૯૯૪
 મુક્ત કહે મતીમંદનર સંતકે અવગુન ગાત;
 જ્યું બગલા ગંગા ગયે તદપી મછલી ખાત. ૯૯૫

ભાગી જંગમ સેવ ।, સંન્યાસી દુઃખેમ;
 પ્રેમવીના કીએ નહીં, દુરલભ હરીકાં દેશ. ૯૯૬
 જની સાધુ કરમ વશ ચંદા જયું ઘટ જાત;
 મુક્ત ચંદ દ્રીતીઆનકો શીર બઢત સાક્ષાત. ૯૯૭
 સંતનકી નંદા કરે તે સમ નીચ ન કોઇ;
 મુક્ત કહે સખ વિશ્વકો હનનહાર હે સોઈ. ૯૯૮
 સંતનકી નીંદા કરે સો નર જમ પુર જાત;
 મુક્ત કહે મતી મંદકુ કાલ નિરંતર ખમત. ૯૯૯
 મુક્ત કહે હરી ભક્તકી નીંદા કરત પિશાચ;
 ભૂખ પ્યાસ દુઃખ ત્રાસ સહીત ભટકત મુંઢ
 અવાચ. ૧૦૦૦

સંતનકે ગુણુ અહતહે સોઅતિ બડભાગ:
 મુક્ત કહે તેહી હોત હે પ્રભુ પદ દહ અનુરાગ. ૧૦૦૧
 સંતનકે ગુણુ અહતહે તાહી ન જમકી ત્રાશ;
 મુક્ત કહે તેહી ઉરબસે પ્રગટ રૂપ અવિનાશ. ૧૦૦૨
 સંત અસંતમે ભેદસે શ્રુતિ પુરાણુ સખગાત;
 મુક્ત તાહી નીંદા કરું સોજમ ગણુ સાક્ષાત. ૧૦૦૩
 નર તન ધરી જાકું નહીં સંત અસંત પીછાન;
 મુક્ત કહે તાકો નહીં કોટી જન્મ કલ્યાન. ૧૦૦૪
 બડ ભાગીસે હોત હે સાચે સંતકી સેવ;
 મુક્ત કહે તેહી રીજહીઅલખ નિરંજનદેવ. ૧૦૦૫
 મુક્ત કહે શ્રી હરી ભજે સોહી કહાવત સંત;
 વાસુદેવસો વિમુખ સો કલી મલી અસીત
 અસંત. ૧૦૦૬

લધુતાઇમેં પ્રભુતાઈ હે, પ્રભુતાઈસેં પ્રભુ દુર;
 કીડી હા મીસરી ચુગે, ગજ શીર ડારે ધુર
 પ્રભુતાઈ કું સખકો ભજે, પ્રભુકું ભજે ન કોય
 પ્રભુતાઈ તજ પ્રભુકું ભજે તો પ્રભુતા દાસી
 હોય. ૧૦૦૭

કંચન જ્વેલો કાં ભયા, માં ન ત જ નહીં તથા;
 માન મડે મુગોજ ન ગલે, માન સખન કં ખાય
 કંચનકો તજવો સુલભ, સુલભ ત્રીયાકો નેહ;
 નિંદા અસ્તુ ત્યાગવો, તુલસી દુરલભ ચેહ. ૧૦૦૮
 રામનામ સખકો કહે, કેહેવે માંહી વિચાર
 એકજ રામ સતીઆ કહે; દુજ કોતુક હાર
 આગ કહે જલતા નહીં, જો નહીં ચંપે પાવ;
 જખલગ ભેદન જાનીઆ, રામ કહાંસે કાવ. ૧૦૦૯
 સાખીએ કંચ તક કંદુ, કંદુત નઆવે અંત;
 જનહુ એક ન જાનીઆ, તો કાહા પહે જહુ

અં. ૧૦૧૦

રામ રામ સખકો કહે, કેહેવે માંહી વિવેક;
 એકરામ ગુરુ મુખ કહે, દુજ ભરમ અનેક. ૧૦૧૧
 રામનામ સખકો જપે, સંત અરુ સંસાર;
 સંત આહે સતનામકું, જગત આંનકી લાર
 પહેચાના તખ જાનીએ, હરીમિ લાગે મન;
 રાત દીવસના વીસરે, જયું કરવનકું ધન. ૧૦૧૨
 પહેચાના તખ જાનીએ, દાપ દ્રષ્ટિ સખ જાય;
 શત્રુ મીત્ર કૌનહી, પાર બ્રહ્મકું ધાય. ૧૦૧૩

પહેચાના તખ જાનીએ, જાતભાત સખ જાય;
 હરીજન હરી અંતર નહીં, મીલે નીરમલ

ભાય. ૧૦૧૪

કળીર પંડીત સખ મુવા, પઠપઠ બેદ પુરાન;
 ભક્તી ન જાની રામકી, બાજ રહા નીસાન. ૧૦૧૫
 પઠનેકી હદ સમજહે, સમજકી હદ જ્ઞાન;
 જ્ઞાનકી હદ હરીનામ હે, યહ સિદ્ધાન્ત ઉર
 આન. ૧૦૧૬

(સમાપ્ત.)

